

РОЗДІЛ 10

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ

10.1. Попередження банкрутства на прикладі підприємства

10.1.1. Економічна характеристика підприємства

Підприємство зареєстроване в Запорізькому обласному управлінні статистики (довідка від 29.11.1996 р. №4820) як юридична особа, має самостійний баланс і є самостійним господарським суб'єктом. Згідно з довідкою з єдиного державного реєстру підприємства організацій України Запорізького обласного управління статистики від 29.11.1996 р. № 4820 підприємству присвоєні такі коди:

- ідентифікаційний код: 03345645;
- організаційно-правова форма: орендне підприємство;
- орган управління: орендні підприємства і організації орендарів, створені на базі державних підприємств;
- форма власності – колективна.

Уставний фонд орендного виробничого управління житлово-комунального господарства (ОВУЖКГ) становить на 01.01.2003 р. – 187400 грн. Статут орендного виробничого управління житлово-комунального господарства зареєстровано Державним нотаріусом державної нотаріальної контори 22 березня 2001 р. в реєстрі за №2974 і прийнятий загальними зборами орендарів 09.09.1992 р. та затверджений Запорізькою райадміністрацією від 06 листопада 1992 р. №221.

Предметом діяльності підприємства є:

- господарське управління комунальним господарством;
- роздрібна торгівля недержавних організацій, крім споживчої кооперації;
- ремонт будівель і споруд невикористаного призначення;
- виробництво стінових блоків;
- послуги підприємств і організацій, що займаються невикористаними видами побутового обслуговування населення.

У складі ОВУЖКГ діють такі дільниці: житлово-експлуатаційна, тепломережа, благоустрій, ритуальна служба, готельне господарство, автотранспортний цех, служба побуту, виконробська дільниця, саночищення, інші дільниці (банно-пральна, рембригада), комерційна дільниця.

Управління для здійснення виробничої діяльності має банківські рахунки в ЗОФ АКБ “Укрсоцбанк” МФО:

ОВУЖКГ займається різними видами діяльності, основні з яких є: надання житлово-комунальних послуг та послуг по виробленню теплоенергії – є суб’єктом природної монополії на ринку надання послуг теплопостачання у м. Запоріжжі.

10.1.2. Причини виникнення кризового становища на підприємстві

Між ОВУЖКГ та ЗАТ “Інтергазом” був укладений 07.07. 1997р. договір № 1/2001(97) на поставку природного газу (Додатки А, Б, В). У договорі “Інтергаз” зобов’язувався поставляти газ з 01.01.97 р. по 28.02.1997 р. в обсязі 1890 тис. куб. м. Загальна вартість складала 151200 дол. США. ОВУЖКГ повинно було сплатити за використаний газ в березні 1997 р. На протязі 1997 – 1999 рр. міською радою народних депутатів було прийнято рішення про те, щоб всім бюджетним організаціям тепло відпускалося безкоштовно – 25-ти бюджетним установам для 34 об’єктів. Один із негативних факторів той, що в цей проміжок часу постійно зростав курс долара США. ОВУЖКГ не платило за використаний газ 2 роки. 05.10. 1999 р. ОВУЖКГ підписало простий вексель № 69131391140 на суму 234511,20 грн., який зобов’язалися сплатити 1.07.2001 р. (Додаток Д).

02.07.2001р. було надіслано лист в ЗАТ “Інтергаз” в якому писалося наступне: „У зв’язку з важким фінансовим станом управління, пов’язаним з бюджетними боргами, погасити вексель 01.07.2001 р. не маємо можливості в зв’язку з відсутністю грошей на розрахунковому рахунку” (Додаток Е). Лист був завірений нотаріусом. 23.12.2003 р. було направлено лист в “Інтергаз”, де кредитор не заперечував, що він заплатить по векселю грошима чи продукцією. Запорізьке управління отримало згоду від “Інтергазу”.

23.01.2004 р. згідно з накладною № 612 ОВУЖКГ (Додаток К) провело розрахунок з “Інтергазом” продукцією на суму 186209,21 грн. та збиралися до кінця року повністю погасити борг, пізніше стало відомо, що ЗАТ “Інтергаз” вже на той час був оголошений банкрутом і він передав простий вексель, виданий ОВУЖКГ, НАК “Нафтогаз України” при цьому не відправив листа, в якому зазначався перехід до нового господаря векселя.

Розглянувши заяву НАК „Нафтогаз України” (Додатки Ж, З), 30. 07.2004 р. було порушено справу про банкрутство ОВУЖКГ. Суд в Запорізькій області по справі 3 21/124 від 16.06 2004 р. задовольнив заяву НАК “Нафтогаз України” про порушення провадження у справі про банкрутство ОВУЖКГ в зв’язку з непроплатою заборгованості по векселю. Згідно з чинним законодавством, що діяло на момент видачі простого векселя, зокрема розділу II Правил виготовлення і використання вексельних бланків, затверджених постановою Кабінету Міністрів і НБУ від 10.09 1992 р. № 528

“Про затвердження правил виготовлення і використання вексельних бланків”, п.16, 77. Положення про простий і переказний вексель, затвердженого ЦВК і РНК СРСР від 07.08.1937 р. № 104/1341, особа, в якій знаходиться простий вексель, вважається законним векселедержувачем, якщо її право базується на безперервному ряді індосаментів, навіть якщо останній індосамент є бланковим. На простому векселі № 693131391140 векселедержателем ЗАТ “Інтергаз” написаний бланковий індосамент “сплатити наказую, без обороту на мене”, згідно з цим написом НАК „Нафтогаз” є законним векселедержателем.

05.08.2004 р. у Запорізький господарський суд було відправлено апеляційну скаргу боржника (Додатки Л, М), в якій йшлося про те, що ОВУЖКГ не визнає кредитором НАК „Нафтогаз”, тому що були порушені ст. 513, 516, 517 ЦК України – уступка прав кредитора іншому здійснюється у письмовій формі, ОВУЖКГ ніякого письмового листа від НАК “Нафтогаз” не отримувало. Також в скарзі йдеться й про те що “Інтергазу” було перераховано 186209,21 грн., було сказано про те що, кредитор порушив норми ст. 174 інструкції про порядок здійснення нотаріальних дій нотаріусом України від 14.06.1994 р. № 18/5 – протест про несплату здійснюється нотаріусом по місцезнаходженню платника, нотаріусом Запорізького нотаріального округу, а не нотаріусом Київського міського нотаріального округу. Порушення ст. 47 “Уніфікований закон про переказні і прості векселі” від 07.06.1930 р., тобто НАК “Нафтогаз України” має повне право стягнути заборгованість по сплаті векселя і з ЗАТ “Інтергаз України”, чого кредитор не зробив. Просили притягнути в якості третьої особи ЗАТ “Інтергаз”. Запорізький апеляційний господарський суд надіслав відзив на апеляційну скаргу ОВУЖКГ від 05.08.04 (Додаток Н). 20.09.2004р. надійшов відзив від кредитора, який вважає апеляційну скаргу ОВУЖКГ від 05.08.2004р. безпідставною і просить Ухвалу Запорізького господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. залишити без зміни.

22 вересня 2004 р. надійшла відповідь від Запорізького апеляційного суду на апеляційну скаргу від 05.08.2004 р. ОВУЖКГ про те, що б залишити без змін ухвалу суду від 30.07.2004р. (Додаток Н).

04.10.2004р. ОВУЖКГ направило касаційну скаргу в Запорізький апеляційний господарський суд, в якій просило:

1. Відмінити рішення господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. у повному обсязі:

2. Закрити провадження у справі 21/124.

3. Повідомити сторони про час розгляду скарги (Додатки П, Л).

За рішенням суду від 30.07.2004 р. було призначено розпорядника майном ОВУЖКГ Катенко Олександра Валентиновича, який запросив всі фінансові, технологічні, бухгалтерські документи (Додатки С, Т).

14.08.2004 р. в газеті “Урядовий кур’єр” було опубліковано повідомлення Запорізького апеляційного суду про відкриття справи 21/124 “Про банкрутство Запорізького орендного виробничого управління житлово-комунального господарства» (Додаток У). Господарський суд прийняв апеляційну скаргу (Додаток Ф) до розгляду і виніс рішення (Додаток Х).

За результатами роботи управління за 2001 – 2002 р. ОВУЖКГ є збитковим. За 2001 р. 1041,7 тис. грн., за 2002 рік 615,2 тис. грн.

10.1.3. Методи прогнозування банкрутства: західний і вітчизняний досвід

Сучасна економічна наука має у своєму арсеналі велику кількість різноманітних прийомів і методів прогнозування фінансових показників, в тому числі в плані оцінки можливого банкрутства. Розглянемо три основних підходи до прогнозування фінансового стану з позиції можливого банкрутства підприємства: а) розрахунок індексу кредитоспроможності; б) використання системи формалізованих і неформалізованих критеріїв; в) оцінка і прогнозування показників задовільності структури балансу.

Розрахунок індексу кредитоспроможності. Однією з перших спроб використати аналітичні коефіцієнти для прогнозування банкрутства вважається робота У. Бівера, який проаналізував 30 коефіцієнтів за п'ятирічний період по групі компаній, більша частина з яких збанкрутіла (Beaver 1966). Усі коефіцієнти були згруповані ним в шість груп, при цьому дослідження показало, що найбільшу значущість для прогнозування мав показник, що характеризував співвідношення припливу грошових коштів і залученого капіталу.

Найбільш відома в цьому напрямі праця західного економіста Е. Альтмана, що розробив за допомогою апарату мультиплікаційного дискримінантного аналізу методику розрахунку індексу кредитоспроможності (Altman, 1968). Цей показник ми розглянули в розділі 4. Даний індекс дозволяє заздалегідь розділити господарські суб'єкти на потенційних банкрутів і небанкрутів.

Розрахуємо індекс Альтмана для орендного виробничого управління житлово-комунального господарства за 2001 – 2002 рр. на основі додатків. У загальному вигляді індекс кредитоспроможності (Z) має такий вигляд (формула 4.18):

$$Z = 3,3 \cdot K_1 + 1,0 \cdot K_2 + 0,6 \cdot K_3 + 1,4 \cdot K_4 + 1,2 \cdot K_5 \quad (10.1)$$

$$K_1 = \text{Прибуток до виплати відсотків та податків} / \text{Всього активів} \quad (8.2)$$

$$K_1(2001) = -542,3 / 59465,2 = -0,009$$

$$K_1(2002) = -226 / 59237,8 = -0,004$$

$$K_2 = \text{Виручка від реалізації} / \text{Всього активів} \quad (10.2)$$

$$K_2(2001) = 3302 / 59465,2 = 0,056$$

$$K_2(2002) = 2601 / 59237,8 = 0,044$$

$$K_3 = \frac{\text{Власний капітал (ринкова оцінка)}}{\text{Залучений капітал (балансова оцінка)}} \quad (10.3)$$

Цей показник на прикладі ОВУЖКГ не розраховується, оскільки підприємство не має залученого капіталу.

$$K_4 = \frac{\text{Накопичений реінвестований прибуток}}{\text{Всього активів}} \quad (10.4)$$

$$K_4(2001) = -2441,9 / 59465,2 = -0,041 .$$

$$K_4(2002) = -3057,3 / 59237,8 = -0,052 .$$

$$K_5 = \frac{\text{Чистий оборотний капітал}}{\text{Всього активів}} \quad (10.5)$$

$$K_5(2001) = -1465,5 / 59465,2 = -0,025 .$$

$$K_5(2002) = -1858,8 / 59237,8 = 0,03 .$$

$$Z(2001) = 3.3(-0,009) + 1(0,056) + 1.4(-0,041) + 1,2(-0,025) = -0,33 .$$

$$Z(2002) = 3.3(-0,004) + 1(0,004) + 1.4(-0,052) + 1,2(0,03) = -0,02 .$$

Видно, що за рік покращився результат управління, Z зменшилось на 0,31.

Критичне значення індексу Z , що розраховувалось за Альтманом, склало 2,675. З цією величиною порівнюється розрахункове значення індексу кредитоспроможності конкретного підприємства. Це дозволяє провести межу між підприємствами і висловити судження про можливість в майбутньому (2-3 роки) банкрутства одних ($Z < 2,675$) і достатньо стійкого фінансового стану інших ($Z > 2,675$). З цих тверджень видно, що наше підприємство знаходиться в досить складному фінансовому стані. Безумовно, можливі відхилення від проведення критеріального значення, тому Альтман виділив інтервал (1,81-2,99), що називається "зоною невизначеності". Потрапляння за межу цієї зони з дуже високою ймовірністю дозволяє зробити висновок про компанію: якщо $Z < 1,81$, то компанія може бути віднесена до потенційних банкрутів, якщо $Z > 2,99$, то висновок прямо протилежний.

Відомі й інші подібні критерії. Наприклад, у 1977 р. британські вчені Р. Таффлер і Г. Лису випробували підхід Альтмана на даних вісімдесяти британських компаній і побудували чотирифакторну прогностичну модель з певним набором факторів.

Оцінка і прогнозування показників задовільності структури балансу. Наказом Міністерства економіки України від 17 січня 2001 р. № 10 було затверджено „Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховання банкрутства чи доведення до банкрутства”.

Метою їх затвердження є забезпечення однозначності підходів при оцінці фінансово-господарського стану підприємств, виявленні ознак поточної, критичної або надкритичної їх неплатоспроможності, а також для своєчасного виявлення формування незадовільної структури балансу для здійснення випереджувальних заходів щодо запобігання банкрутству.

Поточною неплатоспроможністю може характеризуватися фінансовий стан будь-якого підприємства, якщо на конкретний момент через випадковий збіг обста-

Розділ 10. Практичні аспекти антикризового управління фінансами

вин тимчасово суми наявних у нього коштів і високоліквідних активів недостатньо для погашення поточного боргу, що відповідає законодавчому визначенню як неспроможність суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання перед кредиторами після настання встановленого строку їх сплати, у тому числі із заробітної плати, а також виконати зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) не інакше, як через відновлення платоспроможності.

Економічним показником ознак поточної платоспроможності (Пп) за наявності простроченої кредиторської заборгованості є різниця між сумою наявних у підприємства грошових коштів, їх еквівалентів та інших високоліквідних активів і його поточних зобов'язань, що визначається за формулою:

$$\text{Пп} = A_{040} + A_{045} + A_{220} + A_{230} + A_{240} - \text{П}_{620}, \quad (10.6)$$

де: $A_{040}, A_{045}, A_{220}, A_{230}, A_{240}$ – відповідні рядки активу балансу;

П_{620} – підсумок IV розділу пасиву балансу.

$\text{Пп}(2001) = 10,4 - 3405,6 = -3395,2$

$\text{Пп}(2002) = 20,1 - 4078 = -4057,86$

Від'ємний результат зазначених статей балансу ОВУЖКГ свідчить про поточну неплатоспроможність суб'єкта підприємницької діяльності.

Фінансовий стан нашого підприємства, у якого на початку і в кінці року мають місце ознаки поточної неплатоспроможності, відповідає законодавчому визначенню боржника, який неспроможний виконати свої грошові зобов'язання перед кредиторами, у тому числі зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), протягом трьох місяців після настання встановленого строку їх сплати.

Коефіцієнт покриття (нормативне значення 1,5) характеризує достатність оборотних коштів підприємства для погашення своїх боргів і визначається як відношення суми оборотних коштів до загальної суми поточних зобов'язань за кредитами банків, інших позикових коштів і розрахунків з кредиторами.

Коефіцієнт покриття визначається за формулою:

$$\text{Кп} = A_{260} : \text{П}_{620}, \quad (10.7)$$

де: A_{260} – підсумок II розділу активу балансу.

$\text{Кп}(2001) = 2001,9 / 3405,6 = 0,6$.

$\text{Кп}(2002) = 2226,9 / 4078 = 0,55$.

Коефіцієнт забезпечення власними засобами характеризує наявність власних оборотних коштів у підприємства, необхідних для його фінансової стійкості, і визначається як відношення різниці між обсягами джерел власних та прирівняних до них коштів і фактичною вартістю основних засобів та інших необоротних активів до вартості наявних у підприємства оборотних активів – виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції, грошових коштів, дебіторської заборгованості та інших оборотних активів.

Коефіцієнт забезпечення власними засобами визначається за формулою:

$$K_3 = (\Pi_{380} - A_{080}) : A_{260}, \quad (10.8)$$

де: Π_{380} – підсумок розділу І пасиву балансу;

A_{080} – підсумки І і ІІ розділів активу балансу відповідно.

$$K_3(2001) = (55988,4 - 57453,9) / 2001,9 = - 0,73.$$

$$K_3(2002) = (55143 - 57001,8) / 2226,9 = - 0,83.$$

Ознаки критичної неплатоспроможності: після розрахунку коефіцієнтів ОВУЖКГ видно, що Кп знизився у 2002 р. на 0,05, Кз знизився на 0,1 з 2001р., що відповідає фінансовому стану потенційного банкрутства. На початку і в кінці звітнього року, що передував поданню заяви про порушення справи про банкрутство, мають місце ознаки поточної неплатоспроможності, а коефіцієнт покриття (Кп) і коефіцієнт забезпечення власними засобами (Кз) у кінці звітнього кварталу менші їх нормативних значень – 1,5 і 0,1 відповідно. Можна навіть сказати, що фінансовий стан ОВУЖКГ характеризується ознаками надкритичної неплатоспроможності, коли задоволення визнаних судом вимог кредиторів можливе не інакше, як через застосування ліквідаційної процедури.

НАК “Нафтогаз” не зможе продати майно ОВУЖКГ для покриття суми векселя, оскільки слід зазначити, що все майно управління знаходиться з 28.07.1998 р. в податковій заставі (Додатки Ш, Щ).

З метою своєчасного виявлення тенденцій формування незадовільної структури балансу і використання випереджувальних заходів, спрямованих на запобігання банкрутству, проводиться систематичний експрес-аналіз фінансового стану підприємств (фінансовий моніторинг) за допомогою коефіцієнта Бівера.

Коефіцієнт Бівера розраховується, як відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довгострокових і поточних зобов'язань, за формулою:

$$K_6 = (\Phi_{220} - \Phi_{260}) : (\Pi_{480} + \Pi_{620}), \quad (10.9)$$

де: K_6 – коефіцієнт Бівера;

Φ_{220} , Φ_{260} – чистий прибуток і амортизація, наведені у рядках 220 і 260 форми №2 “Звіт про фінансові результати” відповідно;

Π_{480} , Π_{620} – довгострокові і поточні зобов'язання (підсумки розділів III і IV), наведені у рядках 480 і 620 форми № 1 “Баланс”.

$$K_6(2001) = (- 1041,7 - 181,3) / 5405,6 = - 0,36 .$$

$$K_6(2002) = (- 615,2 - 168,8) / 4078 = - 0,19 .$$

Ознакою формування незадовільної структури балансу ОВУЖКГ є те, що протягом тривалого часу (1,5-2 роки) коефіцієнт Бівера не перевищує 0,2, що відображає небажане скорочення частки прибутку, який направляється на розвиток виробництва. Така тенденція в кінцевому результаті призводить до незадовільної структу-

ри балансу, коли підприємство починає працювати в борг і його коефіцієнт забезпечення власними засобами стає меншим 0,1.

10.1.4. Методика моделі Конана в Гольдера

$$Z = 0,16 X_1 - 0,22X_2 + 0,87X_3 + 0,1X_4 - 0,24X_5, \quad (10.10)$$

де: X_1 = (дебіторська заборгованість + грошові кошти)/активи;

$$X_1(2001) = (1940,9 + 10,4) / 59465,2 = 0,033;$$

$$X_1(2002) = (2167,2 + 20,1) / 59237,8 = 0,037;$$

X_2 = постійний капітал/пасиви;

$$X_2(2001) = 2001,9 / 59465,2 = 0,034; X_2(2002) = 2226,9 / 59237,8 = 0,038;$$

X_3 = фінансові затрати/виручка від реалізацій не розраховується, оскільки ОВУЖКГ не робить ніяких фінансових витрат;

X_4 = Витрати на персонал / ПДВ;

$$X_4(2001) = 652,4 / 433,3 = 1,51;$$

$$X_4(2002) = 747,8 / 546,2 = 1,37;$$

X_5 = Валовий прибуток/Залучений капітал;

X_5 – не розраховується оскільки підприємство не використовує залучений капітал.

$$Z(2001) = 0,16 \cdot 0,033 - 0,22 \cdot 0,034 + 0,1 \cdot 1,51 = 0,1488;$$

$$Z(2002) = 0,16 \cdot 0,037 - 0,22 \cdot 0,038 + 0,1 \cdot 1,37 = 0,13456.$$

Цей показник повинен бути не більше 0,2. Можна зробити висновок, що наше підприємство знаходиться в межах норми, але не слід забувати, що не використалися зовсім коефіцієнти X_3 , X_5 , тому що підприємство не робить ніяких фінансових витрат та не має ані валового прибутку, ані залучених коштів. Отже підприємство знаходиться в скрутному становищі.

Ми говорили, що в зарубіжній практиці також використовують модель Лису і Таффлера:

$$Z = 0,063X_1 + 0,092X_2 + 0,057 X_3 + 0,001X_4, \quad (10.11)$$

де: X_1 = Оборотні активи/Активи;

X_2 = Прибуток від реалізації/Активи;

X_3 = Нерозподілений прибуток/Активи;

X_4 = Власний капітал/Залучений капітал.

Розрахуємо Z за 2001 і 2002 рр.:

$$X_1(2001) = 2001,9 / 59465,2 = 0,034;$$

$$X_1(2002) = 2226,9 / 59237,8 = 0,038;$$

$$X_2(2001) = - 1041,7 / 59465,2 = - 0,02;$$

$$X_2(2002) = - 615,2 / 59237,8 = - 0,01;$$

$$\begin{aligned}X_3(2001) &= -2441,9 / 59465,2 = -0,041; \\X_3(2002) &= -3057,3 / 59465,2 = -0,051; \\Z(2001) &= 0,063r0,034 + 0,092r(-0,018) + 0,057r(-0,041) = -0,002; \\Z(2002) &= 0,063r0,038 + 0,092r(-0,01) + 0,057r(-0,051) = -0,0015.\end{aligned}$$

Критичне значення цієї моделі становить 0,037.

Якщо підприємство має $Z > 0,3$, то воно має добрі довгострокові перспективи, при $Z < 0,2$ є ймовірність банкрутства, як для нашого випадку.

10.2. Пропозиції щодо удосконалення системи раннього попередження банкрутства

Конкретні шляхи виходу підприємства з кризової фінансової ситуації залежать від причин його неспроможності. Оскільки більшість підприємств розоряється з вини неефективної державної політики, то одним з шляхів фінансового оздоровлення підприємств повинна бути державна підтримка неспроможних суб'єктів господарювання. Але, зважаючи на дефіцит державного бюджету, розраховувати на цю допомогу можуть не всі підприємства.

З метою скорочення дефіциту власного оборотного капіталу акціонерне підприємство може спробувати поповнити його за рахунок випуску і розміщення нових акцій і облігацій. Проте при цьому треба мати на увазі, що випуск нових акцій і облігацій може призвести до падіння їх курсу, і це теж може стати причиною банкрутства. Тому в західних країнах часто вдаються до випуску конвертованих облігацій з фіксованим відсотком доходу і можливістю їх обміну на акції підприємства.

Один з шляхів запобігання банкрутству акціонерних підприємств – зменшення або повна відмова від виплати дивідендів по акціях за умови, що вдається переконати акціонерів у реальності програми фінансового оздоровлення і підвищення дивідендних виплат в майбутньому.

Важливим джерелом фінансового оздоровлення підприємства є факторинг, тобто поступка банку або факторингової компанії права на вимоги дебіторської заборгованості, або договір-цесія, по якому підприємство поступається своєю вимогою до дебіторів банку як забезпечення повернення кредиту.

Одним з ефективних методів оновлення матеріально-технічної бази підприємства є лізинг, який не вимагає повної одноразової оплати майна, що орендується, і служить одним з видів інвестування. Використання прискореної амортизації по лізингових операціях дозволяє оперативніше оновлювати обладнання і вести технічне переозброєння виробництва.

Залучення кредитів під прибуткові проекти, здатні принести підприємству високий дохід, також є одним з резервів фінансового оздоровлення підприємства. Цьому ж сприяє і диверсифікація виробництва по основних напрямках господарської діяльності, коли вимушені втрати по одних напрямках покриваються прибутком від інших.

Зменшити дефіцит власного капіталу можна за рахунок прискорення його оборотності шляхом скорочення термінів будівництва, виробничо-комерційного циклу, наднормативних залишків запасів, незавершеного виробництва, тощо.

Скорочення витрат на утримання об'єктів житлосоцкультпобуту шляхом передачі їх в муніципальну власність також сприяє приливу капіталу в основну діяльність.

З метою скорочення витрат і підвищення ефективності основного виробництва в окремих випадках доцільно відмовитися від деяких видів діяльності, що обслуговують основне виробництво (будівництво, ремонт, транспорт, тощо) перейти до послуг спеціалізованих організацій.

Якщо підприємство одержує прибуток і є при цьому неплатоспроможним, потрібно проаналізувати використання прибутку. За наявності значних відрахувань до фонду споживання цю частину прибутку в умовах неплатоспроможності підприємства можна розглядати як потенційний резерв поповнення власних обігових коштів підприємства.

Велику допомогу у виявленні резервів поліпшення фінансового стану підприємства може надати маркетинговий аналіз по вивченню попиту і пропозиції, ринків збуту та формування на цій основі оптимального асортименту й структури виробництва продукції.

Одним з основних і найрадикальніших напрямів фінансового оздоровлення підприємства є пошук внутрішніх резервів по збільшенню прибутковості виробництва і досягненню беззбиткової роботи за рахунок більш повного використання виробничої потужності підприємства, підвищення якості і конкурентоспроможності продукції, зниження її собівартості, раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, скорочення непродуктивних витрат і втрат.

Основну увагу при цьому необхідно приділити питанням ресурсозберігання: запровадження прогресивних норм, нормативів і ресурсозберігаючих технологій, використання вторинної сировини, організації дієвого обліку і контролю за використанням ресурсів, вивчення і запровадження передового досвіду в здійсненні режиму економії, матеріального і морального стимулювання працівників за економію ресурсів і скорочення непродуктивних витрат і втрат.

Для систематизованого виявлення і узагальнення всіх видів втрат на кожному підприємстві доцільно вести спеціальний реєстр втрат з класифікацією їх за певними групами:

- від браку;
- по виробництвах, що не дали продукції;
- від зниження якості продукції;
- від незатребуваної продукції;
- від втрати вигідних замовників, вигідних ринків збуту;
- від неповного використання виробничої потужності підприємства;
- від простоїв робочої сили, засобів праці, предметів праці і грошових ресурсів;
- від перевитрати ресурсів на одиницю продукції в порівнянні з встановленими нормами;

- від псування і недостачі матеріалів і готової продукції;
- від списання не повністю амортизованих основних засобів;
- від сплати штрафних санкцій за порушення договірної дисципліни;
- від списання незатребуваної дебіторської заборгованості;
- від простроченої дебіторської заборгованості;
- від залучення невикладних джерел фінансування;
- від невчасного введення в дію об'єктів капітального будівництва;
- від стихійних лих, тощо.

Аналіз динаміки цих втрат і розробка заходів щодо їх усунення дозволять значно поліпшити фінансовий стан суб'єкта господарювання.

У особливо важких випадках необхідно провести реінжиніринг бізнес-процесу, тобто докорінно переглянути виробничу програму, матеріально-технічне постачання, організацію праці і нарахування заробітної платні, підбір і розстановку персоналу, систему управління якістю продукції, ринки сировини і ринки збуту продукції, інвестиційну і цінову політику, тощо.

Діяльність управління полягає в наданні комунальних послуг підприємствам, організаціям та населенню міста. ОВУЖКГ є природним монополістом, тому тарифи на тепло, вивіз сміття та квартирну плату затверджуються облдержадміністрацією. Як правило, затверджені тарифи занижені, тому дільниці збиткові. Протягом 2001 – 2002 р. тарифи на розгляд облдержадміністрації подавалися двічі: у зв'язку з підвищенням цін на енергоносії та мінімальної заробітної плати.

По сан. очищенню тарифи були подані в червні 2002 р., а затверджені в листопаді. Затверджені тарифи: для населення – 5,29 грн. – 1 куб.м; для підприємства – 5,88 грн. – 1 куб. м.

Оплата послуг за 2001 – 2002 рр. проводиться взаємозаліками на суму 5017,5 тис. грн., у зв'язку з цим підприємство додатково втратило $(5017,5/6) = 835,75$ тис. грн. на податок на додану вартість. Цю суму по заліках підприємству не було чим сплатити.

Велику збитковість підприємству приніс договір на поставку газу (тому, що він укладався в доларах, а курс долара постійно зростає), внаслідок чого збільшується заборгованість по газу ОВУЖКГ. У зв'язку з несвоєчасними платежами, проплата за газ проводилась не повністю, курс долара зростає, що призвело до створення заборгованості по курсовій різниці на суму 640.2 тис. грн. У минулі роки бюджетні організації навіть не закладали фінансування комунальних послуг. Тому курсова різниця – це борг бюджету перед комунальниками.

За період 2001 – 2002 рр. на баланс підприємства були прийняті житлові будинки (за рішенням сесії міськради) в критичному стані, з боргами населення за комунальні послуги.

Справи на дільниці по сан. очищенню не кращі. Знос по спецавтотранспорту майже 100%. Транспорт потребує капітального ремонту або придбання нового, але це неможливо внаслідок відсутності коштів.

Котельню №4 по вул. Червонармійській №5 (завод ім. Шевченка) за рішенням міськради передано в ОВУЖКГ в оренду. Встановлена потужність котельні 19.5 Гкал/год, фактичне навантаження складає 4 Гкал/год (що становить 20 % потуж-

ності). Електроустаткування встановлене до номінальної потужності котельні, що призначене для виробництва пару цехам заводу ім. Шевченка. Фактичне виробництво тепла не значне, що призводить до перевитрат електроенергії та перевищення питомих норм. Планова питома норма 73,22 Квтч/Гкал, а фактично 87,5 Квтч/Гкал. Виконати реконструкцію котельні із заміною електроустаткування на більш економне немає фінансової можливості.

З вище викладеного видно, що підприємство знаходиться в складному фінансовому стані. Щоб вийти з цього стану, управлінням були розроблені заходи і внесені до міськради та райдержадміністрації пропозиції:

1) закриття котельні по вул. Дзержинського та вул. Суворова, 9 і перепідключення споживачів до інших котельні. Для цього необхідно фінансування на суму 717,0 тис. грн.;

2) погашення курсової різниці за газ бюджетами всіх рівнів у розмірі 640,2 тис. грн.;

3) на проведення капітального ремонту житла необхідно 160,6 тис. грн.;

4) для вивезення ТПВ необхідно придбати спецавтотранспорт на суму 136 тис. грн.

Дебіторська та кредиторська заборгованості по управлінню постійно змінюється – як зростає, так і зменшується. Усе відбувається за рахунок зростання боргів населення та бюджетних організацій всіх рівнів. Для зменшення боргів населення з клієнтами постійно працює комісія при міськраді. ОВУЖКГ направило до суду 246 позовних заяв на суму 789,6 тис. грн., судами розглянуто 178 заяв на суму 422,5 тис. грн. У виконавчій службі знаходиться 81 заява на суму 154,1 тис. грн. У березні 2003 р. вийшов закон України “Про реструктуризацію заборгованості з квартирної плати...”, а вступив у дію в липні 2003 р. Термін погашення заборгованості включає до 60 місяців, тому різкого збільшення надходження коштів від населення не має. Як показують минулі роки, бюджетні організації не повністю забезпечені фінансуванням, тому постійно “зависає” заборгованість за їх комунальні послуги, субсидії та пільги.

Не дивлячись на те, в якому стані знаходиться підприємство, воно все-таки працює і надає місту комунальні послуги, підтримує задовільний санітарний стан, забезпечує людей робочими місцями. В зимовий період у квартири подається тепло.

Цілями антикризової стратегії підприємств повинні бути:

– забезпечення ліквідності і платоспроможності підприємства на підставі оптимального поєднання власних і залучених джерел засобів;

– отримання прибутку і забезпечення відповідного рівня рентабельності, достатнього для задоволення всіх своїх потреб при здійсненні основної, інвестиційної і фінансової діяльності.

Для цього держава повинна проголосити, що її головною метою є макроекономічне регулювання і боротьба з інфляцією на основі підтримки національного виробництва. Тому необхідно:

– розробити систему економічних і фінансових показників на всіх рівнях, а також підтримки базових галузей економіки;

– створити умови, що забезпечують підприємствам можливість заробити практично відсутні в них власні оборотні засоби;

– вжити економічні заходи, що розширюють можливість підприємств по вико-

ристанню залучених засобів, для цього необхідно знижувати облікову ставку НБУ до світового рівня, ввести державну гарантію за деякими кредитами для окремих підприємств;

– вжити ефективні заходи щодо різкого скорочення неплатежів за рахунок залучення таких ринкових інструментів, як комерційний кредит, вексель, чек;

– змінити податкову політику, спрямувавши її на стимулювання виробництва та інвестицій;

– визначити ступінь ліквідності і платоспроможності підприємства.

Заходи щодо поліпшення фінансового стану ОВУЖКГ:

1) необхідно, щоб ВР розробила методику і включила її до Закону, з допомогою якої можна було б вимагати кошти від населення за спожиті послуги, тому що комунальні господарства нічого не можуть зробити з боржниками. Якщо, наприклад, людина не сплачує за воду, чи світло – її цих благ не позбавлять, тому що не відріжуть весь “стояк” за тепло, якщо по ньому 3 – 5 злісних неплатників;

2) щоб ОВУЖКГ повністю не визнали банкрутом треба заяву подати ще раз у Верховний Суд, якщо він також відмовить визнати дії ОВУЖКГ правомірними, тоді погоджуватись на мирову угоду;

3) необхідно найняти досвідченого фінансиста-менеджера, який управляв би фінансовим станом ОВУЖКГ;

4) треба втілювати у життя стратегію фінансового управління, під нею будемо розуміти сукупність напрямків, критеріїв і базових принципів, спрямованих на підвищення фінансової стійкості підприємства. Для реалізації стратегії потрібно розробляти певну програму і план її реалізації як виражену в часі послідовність певних кроків, що спрямовані на вирішення конкретних оперативних завдань. При складанні плану слід якомога повніше врахувати фінансовий інструментарій, за допомогою якого досягається вирішення певного завдання і аналізуються результати: операційний фінансовий леверидж, аналіз фінансової стійкості, беззбитковості, бюджетування, аналіз фінансового стану;

5) проводити глибокий фінансовий аналіз по всіх важливих показниках після кожного пропрацьованого кварталу;

6) списати штрафи та пеню до: пенсійного фонду, податкової інспекції, та енергопостачальним організаціям, так як ОВУЖКГ не має права за законом нараховувати пеню та штрафи населенню й бюджетним організаціям за надані комунальні послуги;

7) тарифи на всі комунальні послуги повинні відповідати 100% витратам підприємства та мати рентабельність;

8) погасити заборгованість по пільгах минулих років (військово-службовцям, пенсіонерам МВС, працівникам прокуратури, робітникам УДЦУ ПВП);

9) узаконити звалище твердих побутових відходів;

10) необхідно також, щоб у новоприйнятому Житловому кодексі було вказано про дотації з боку держави, тому що за 2001, 2002, 2003, 2004рр. різниця між витраченими коштами ОВУЖКГ на придбання теплової енергії та сплаченою населенням за тарифом становила 2,5 млн. грн., або нехай буде започаткована програма для таких

підприємств, як це зроблено в іноземних державах;

11) для збереження та поновлення житлового фонду місцевої Ради передбачити виділення коштів для капітального ремонту житлового фонду та підприємства житлових мереж, згідно з титульним списком на 100%.

12) один з виходів із складного фінансового стану – проведення фінансової санації, але, на жаль, у місті немає жодного такого підприємства, яке могло б здійснити фінансову санацію.

Для зменшення і ліквідації збитків від несплат боргів населення необхідно вирішити питання про зобов'язання нотаріусом вимагати від громадян, що проживають у житловому фонді місцевих Рад, довідку від ОВУЖКГ про наявність боргу при обміні або продажу квартир. У разі заборгованості нотаріально оформити погашення заборгованості продавцем або покупцем квартири.

10.3. Державна санаційна підтримка підприємств

Згідно із Законом України „Про підприємства” у разі збиткової діяльності суб'єктів господарювання держава, якщо вона визначає їх продукцію суспільно необхідною, може надавати їм дотації та інші пільги.

Як санатор держава має передусім керуватися народногосподарською доцільністю. Приймаючи рішення про державне сприяння санації підприємств, відповідні органи виходять з принципу фінансової підтримки насамперед життєздатних виробничих структур, підприємств і організацій, які вже адаптувалися до нових реалій економічного життя, здатні ефективно використати кошти і на цій основі якнайшвидше збільшити обсяги виробництва. Державна підтримка може здійснюватись як за рахунок коштів державного бюджету, так і за рахунок місцевих бюджетів. Зокрема, господарський суд, за клопотанням органу місцевого самоврядування або відповідного центрального органу виконавчої влади, може винести ухвалу про санацію комунального підприємства або іншого суб'єкта, діяльність якого є суспільно необхідною для певного регіону. При цьому відповідні державні органи мають укласти з кредиторами договір поруки за зобов'язаннями боржника або погасити дані зобов'язання за рахунок надання кредитної підтримки чи фінансових ресурсів на безповоротній основі.

До основних критеріїв відбору підприємств для надання їм цільової державної підтримки слід віднести такі:

- ◆ потенційна прибутковість;
- ◆ високий рівень менеджменту на підприємстві;
- ◆ спрямованість на використання нових, ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій;
- ◆ можливість експорту конкурентоспроможної продукції;
- ◆ заміна імпортової продукції, сировини, матеріалів вітчизняними;
- ◆ вирішення проблем енергозабезпечення, енерго-, ресурсозбереження;
- ◆ наявність ринків збуту.

Підтримка орієнтується передовсім на підприємства, які здатні її використати з

максимальною віддачею та забезпечити збільшення виробництва продукції, що позитивно вплине на прибуткову частину бюджету.

Тривалий час проблеми санації та банкрутства підприємств вирішувало Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій. У ході адміністративної реформи передбачено ліквідувати вказане агентство та створити на його базі орган, який займатиметься питаннями санації та банкрутства і виконувати функції передбаченого Законом “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” державного органу з питань банкрутства. До його основних функцій віднесено:

- ◆ сприяння створенню організаційних, економічних, інших умов, необхідних для реалізації процедур відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом;
- ◆ добір кандидатур арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) для державних підприємств або підприємств у статутному фонді котрих частка державної власності перевищує 25% і щодо яких порушено справу про банкрутство;
- ◆ організація системи підготовки арбітражних керуючих;
- ◆ забезпечення реалізації процедури банкрутства щодо відсутнього боржника;
- ◆ ведення єдиної бази даних про підприємства, щодо яких порушено справу про банкрутство, установа та затвердження форм подання арбітражним керуючим інформації, що необхідна для ведення єдиної бази даних про підприємства, щодо яких порушено справу про банкрутство;
- ◆ організація проведення експертизи фінансового стану державних підприємств; підприємств, у статутному фонді яких частка державної власності перевищує 25%, під час підготовки справи про банкрутство до розгляду або у процесі її розгляду судом у разі призначення судом експертизи та надання відповідного доручення.
- ◆ підготовка висновків про наявність ознак прихованого, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства щодо державних підприємств чи підприємств, у статутному фонді яких частка державного майна перевищує 25%.

Питання санації та реструктуризації недержавних підприємств вирішує Український центр реструктуризації підприємств та розвитку приватного сектора, який утворено спеціальною постановою Кабінету Міністрів України. Основні завдання цього органу такі:

- ◆ організаційне забезпечення реалізації проектів центру реструктуризації підприємств та розвитку приватного сектора;
- ◆ розроблення та здійснення проектів фінансового оздоровлення і реструктуризації підприємств, залучення іноземних та вітчизняних партнерів до виконання цих програм;
- ◆ навчання вітчизняних консультантів та працівників підприємств з питань їх реструктуризації та розвитку приватного сектора;
- ◆ надання послуг з питань реструктуризації підприємств у вигляді консультацій, забезпечення надання методичних матеріалів та довідкових посібників, організацій семінарів, конференцій, тощо.

Фінансова та організаційно-правова підтримка приватних підприємств та ВАТ, державна частка в статутних фондах яких не перевищує 25%, здійснюється Фондом державного майна України. Фінансова підтримка таких підприємств здійснюється наданням у межах коштів, одержаних від продажу майна відповідного підприємства, пільгових кредитів строком до 5 років на умовах повернення, платності та цільового використання для технічного переозброєння, створення нових робочих місць, реструктуризації прострочених боргів. При цьому пільгові кредити з позабюджетного Державного фонду приватизації підприємствам, які мають прострочену заборгованість перед державним бюджетом, не надаються. Кредити надаються під заставу ліквідних активів підприємств уповноваженими банками. Пропозиції щодо отримання та використання кредиту надаються у вигляді бізнес-плану з обґрунтованим графіком повернення основної суми боргу та відсотків, а також затвердженого відповідним органом ВАТ переліку майна, яке передається під заставу.

Специфічним питанням санації сільськогосподарських підприємств займається Міжвідомча комісія з питань проведення санації з одночасним здійсненням реструктуризації підприємств агропромислового комплексу.

Централізована санаційна підтримка може здійснюватись:

- 1) прямим фінансуванням;
- 2) непрямыми формами державного впливу.

До основних форм прямого державного фінансування підприємств належать бюджетні позики, в тому числі на інноваційний розвиток, субсидії, придбання державою корпоративних прав підприємств (внески до статутного фонду).

Найпоширенішими формами непрямої державної фінансової підтримки санації підприємств є податкові пільги, реструктуризація податкової заборгованості, надання державних гарантій, дозвіл на порушення антимонопольного законодавства.

Пряме державне фінансування санації підприємств передбачає безпосереднє надання коштів суб'єктам господарювання із централізованих фондів фінансових ресурсів. Державне фінансування підприємств може відбуватися на поворотних і безповоротних засадах.

Під субсидіями прийнято розуміти трансферти підприємствам з боку держави на фінансування поточних витрат. Іншими словами, субсидіями є дотації, які являють собою доповнення до власних фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. З формального боку фінансова підтримка на безповоротній основі надається в таких випадках:

- ◆ якщо збитки, завдані підприємству стихійним лихом, перевищують суму відшкодувань, передбачених законодавством про обов'язкове страхування;
- ◆ для відшкодування збитків конкретним підприємствам у разі, коли чинним законодавством встановлені умови господарювання, за яких не забезпечується покриття витрат на виробництво товарів, що може призвести до банкрутства;
- ◆ для фінансування витрат на відновлення платоспроможності окремих підприємств, діяльність яких пов'язана з особливо важливими суспільними інтересами.

В Україні безповоротне фінансування підприємств державою здійснюється в межах сум, передбачених видатками бюджету на народне господарство.

За підрахунками деяких експертів, останніми роками бюджетні субсидії вітчизняним підприємствам досягають 8 – 10% ВВП. Для порівняння, у Польщі, Угорщині, Чехії цей показник становить 2,5 – 5% ВВП.

Західні дослідники джерел фінансування санації здебільшого вважають, що державне фінансування санації підприємств на безповоротній основі не тільки стимулює бюджетний дефіцит, а й спричиняє негативні побічні ефекти на макро- та мікрорівнях.

Десять років тому в Україні значного поширення набула практика проведення Національним банком цільових кредитних аукціонів для комерційних банків під програми санації виробництва. У 1995 р. за рахунок коштів, одержаних на 10 аукціонах було надано державну кредитну підтримку 106 підприємствам на суму 155 млн. грн. Міжвідомча комісія з питань санації, реструктуризації та банкрутства державних підприємств прийняла рішення про надання такої підтримки 330 господарським структурам на суму 720 млн. грн.

Аналіз ефективності використання державної кредитної підтримки на поворотній основі показує, що одержані кошти спрямовуються підприємствами, як правило, на поточні потреби, а не на розширення виробництва та санаційні заходи. Тому існує проблема своєчасного погашення підприємствами одержаних кредитів.

З метою вирішення проблем, пов'язаних з ліквідацією фінансової заборгованості підприємств та організацій, внесених до реєстру неплатоспроможних, рішенням Кабміну створено Фонд стабілізації підприємств та організацій, внесених до реєстру неплатоспроможних.

Управління коштами фонду віднесено до компетенції органу з питань банкрутства підприємств. Положенням про фонд стабілізації визначено джерела формування і встановлено порядок використання коштів Фонду. До основних джерел формування та поповнення фонду віднесено такі:

- ◆ кошти, одержані у вигляді добровільних внесків суб'єктів господарювання, в тому числі іноземних;

- ◆ кошти, передбачені з цією метою в державному бюджеті;

- ◆ інші надходження, що не суперечать чинному законодавству.

Кошти фонду використовуються для фінансового забезпечення заходів, які мають на меті:

- ◆ реорганізацію і санацію підприємств та організацій, внесених до реєстру неплатоспроможних;

- ◆ надання фінансової допомоги для поповнення обігових коштів, а також технічного переобладнання і перепрофілювання виробництва підприємств та організацій, внесених до реєстру;

- ◆ ліквідацію підприємств та організацій, внесених до реєстру;

- ◆ соціальний захист та перепідготовку працівників, які вивільнюються внаслідок реорганізації або ліквідації підприємств та організацій, внесених до реєстру.

Фінансова допомога підприємствам за рахунок коштів фонду надається на умовах повернення або безповоротно. Вона може бути коротко- або довготерміновою.

Одним із методів державної фінансової допомоги підприємствам є санаційна підтримка у вигляді повного або часткового викупу державою корпоративних прав

підприємств, що перебувають у фінансовій скруті. Державу, навіть за її участі в капіталі, не можна розглядати як звичайного акціонера, оскільки монопольний прибуток і прибуток взагалі не є першочерговим завданням її діяльності як санатора. Головною метою державних інвестицій є сприяння відновленню ліквідності та забезпечення діяльності підприємств, стратегічно важливих для всього народного господарства. Як уже згадувалось, значну частину державного сектора в Німеччині, США, Швеції та інших країнах сформовано саме з колишніх приватних підприємств, що опинилися на межі банкрутства.

Непрямі форми державного фінансового сприяння санації підприємств:

- ◆ підтримка фіскального характеру;
- ◆ дозвіл на порушення антимонопольного законодавства;
- ◆ державні протекціоністські заходи, спрямовані на захист вітчизняного товаровиробника;
- ◆ розміщення державних замовлень на підприємствах, які перебувають у фінансовій кризі;
- ◆ обмеження щодо виходу на ринок;
- ◆ надання державних гарантій та поручительств.

У вітчизняній практиці можна зустріти й інші методи державної підтримки підприємств, наприклад, надання певним суб'єктам підприємницької діяльності в оренду приміщень без стягнення орендної плати та без оплати комунальних послуг; надання виключних ліцензій на здійснення певних видів господарської діяльності, погашення державою (або державними підприємствами) заборгованості деяких суб'єктів господарювання за енергоносії.

Залежно від напряму економічної доктрини держави можливе використання того чи іншого виду санаційної підтримки підприємств *фіскального характеру*:

- ◆ надання податкових пільг та податкове кредитування;
- ◆ реструктуризація заборгованості перед бюджетом та державними цільовими фондами;
- ◆ списання заборгованості перед державою;
- ◆ надання цільових податкових пільг підприємствам, які потребують санації;
- ◆ фіскальні поступки головним кредиторам підприємств, які потребують санації, з метою активізації участі кредиторів у санаційних процесах.

Одним з непрямих методів державної санаційної підтримки підприємством є *надання їм дозволу на тимчасове недотримання антимонопольного законодавства*, зокрема під час санаційної реорганізації злиттям чи приєднанням. Згідно із Законом України "Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності" з метою запобігання монопольному становищу окремих підприємців на ринку такі форми санації підприємств, як реорганізація, злиття, приєднання, придбання активів, створення концернів та ряд інших, здійснюються за згодою Антимонопольного комітету. Коли підприємці зловживають монопольним становищем на ринку, антимонопольні органи можуть прийняти рішення про реорганізацію монопольних утворень через їхній примусовий поділ.

В Україні широко використовуються такі форми державної підтримки підприємств, як *порука та надання урядових гарантій*.

Поручитель несе солідарну відповідальність з позичальником перед кредитором за виконання зобов'язань, включених в реєстр вимог. У разі невиконання позичальником зобов'язань за кредитним договором у визначені строки поручитель повинен погасити заборгованість позичальника за першою вимогою кредиторів.

За клопотанням відповідних державних органів у разі укладання договору поруки процедура санації, а отже відстрочка платежів щодо погашення вимог кредиторів, може бути продовжена судом на один рік, а в окремих випадках (якщо йдеться про підприємство-гігант) зазначений строк може бути продовжений до 10 років.

Як відомо, одним із головних чинників обмеженого доступу фінансово неспроможних підприємств до кредитних ресурсів є цілковита відсутність чи недостатній розмір кредитного забезпечення. Вихід на фінансовий ринок у такому разі можливий за одержання санаційної підтримки у формі державних гарантій (зобов'язання держави здійснити погашення боргів підприємства за його неспроможності самостійно виконати умови кредитного договору).

Якщо держава бере на себе зобов'язання перед кредитором нести відповідальність у разі невиконання боргових зобов'язань боржником, то це означає, що кредитний ризик прямує до нуля. Отже пропозиція позичкових капіталів за не ризикованою % ставкою зростатиме пропорційно до збільшення кількості наданих державних гарантій. Завдяки цьому державне втручання може оживити кредитний ринок, якщо на ньому є багато фінансово неспроможних підприємств.

Однак слід зауважити, що вітчизняні кредитори, зокрема банківські установи, вже протягом тривалого часу не вважають урядові гарантії надійним видом кредитного забезпечення, оскільки в разі настання гарантійних випадків держава, як правило, не поспішає виконувати взяті на себе зобов'язання. Саме тому практика надання кредитів вітчизняними банками під гарантії уряду майже повністю припинена.

Один із напрямків державної фінансової підтримки санації підприємств полягає в наданні їм інноваційних позик за рахунок коштів Державного інноваційного фонду України.

Фінансові ресурси фонду використовуються виключно за цільовим призначенням – для фінансового забезпечення заходів щодо впровадження науково-технічних розробок і нових технологій, освоєння нових видів продукції відповідно до загальнодержавних, галузевих, регіональних інноваційних пріоритетів та результатів державних науково-технічних програм. Розробка і впровадження інновацій відбувається на основі інноваційних проектів (рис. 10.1).

Інноваційні проекти добираються на конкурсних засадах відповідно до загальнодержавних, галузевих, регіональних інноваційних пріоритетів та результатів державних науково-технічних програм.

Державний інноваційний фонд організує супроводження інноваційних проектів із залученням установ уповноважених банків, які обслуговують підприємства – виконавців проектів, аудиторських, юридичних фірм та інших організацій на підставі укладених з ними договорів. Супроводження інноваційних проектів передбачає проведення поточної та додаткової експертизи, маркетингових досліджень тощо, а та-

кож організацію контролю за цільовим використанням коштів та своєчасним їх поверненням підприємствам-виконавцям.

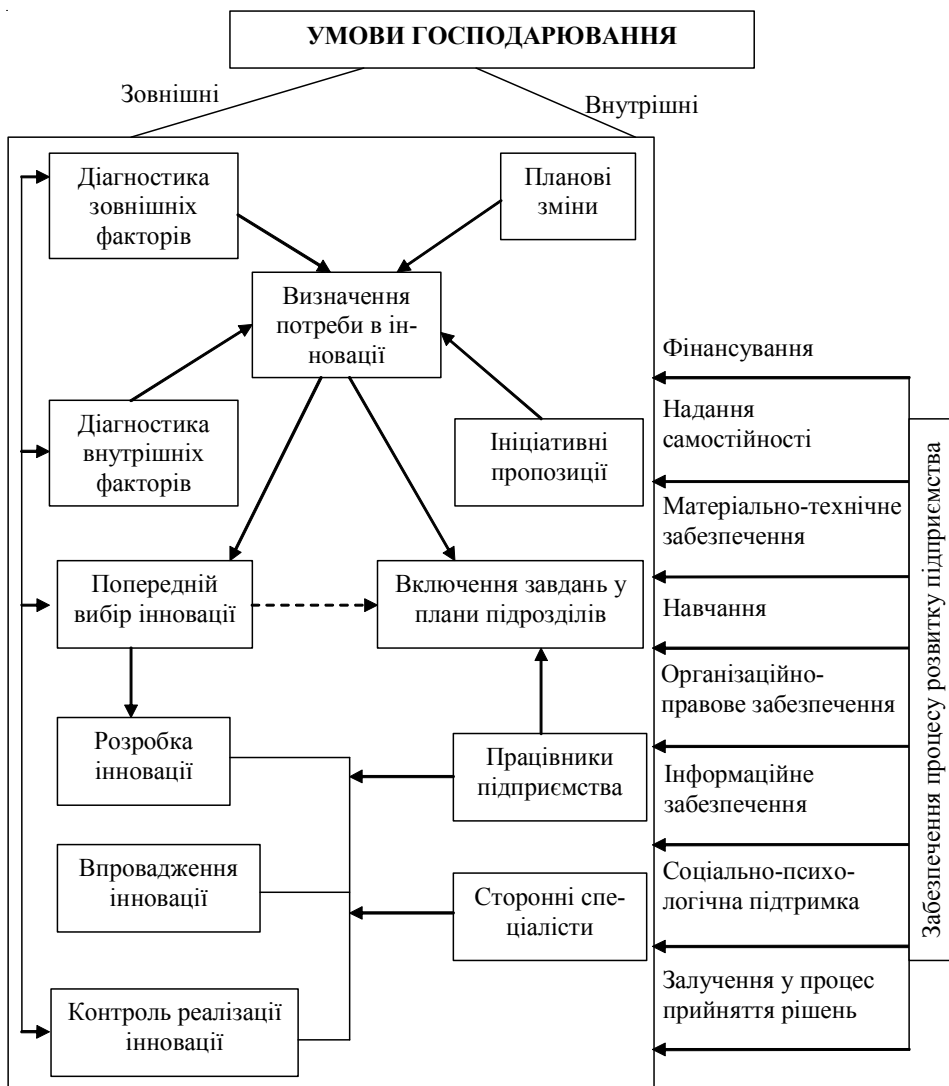

Рис. 10.1. Розробка та впровадження інновацій

Таким чином, можна зробити висновок про можливість органічного поєднання ринкових важелів та обмеженого державного регулювання процесів, що відбуваються на ринку позичкових засобів. Проблема тут полягає у визначенні оптимальних

розмірів державної інтервенції та розробці ефективного механізму добору санаційних проектів, під які надається гарантія уряду, чи виділяються кошти з інноваційного фонду.

Механізм надання державних гарантій має бути чітко визначеним, оскільки у разі неповернення позик, гарантованих урядом, у строки, передбачені кредитною угодою, відповідне погашення здійснюється за кошти державного бюджету. Інвестиційні заявки мають аналізуватися на предмет того, чи буде проект санації успішним та чи прибутків вистачить для погашення основної суми боргу і відсотків по ньому.

Запитання і завдання до розділу 10

Визначте фінансовий стан підприємства на основі фінансової звітності (додаток Ю).

ВИСНОВКИ

Ринкова економіка, тобто економіка, коли товари виробляються і розподіляються не в плановому порядку, а завдяки приватній ініціативі незалежних підприємців, орієнтованих на попит споживачів, довела свою життєздатність упродовж довгого часу, оскільки вона:

⇒ орієнтована на платоспроможний попит споживачів;

⇒ заснована на приватній ініціативі підприємців, вимушених в цілях максимізації своїх доходів орієнтуватися на споживачів (ринок) і на зниження власних витрат.

Звідси стимули технічного прогресу, ефективності виробництва; конкурентна боротьба підприємців і відсів або банкрутство тих, хто відстає від запитів ринку, що зростають, за якістю і асортиментом товаропрпозиції, а також за рівнем власних витрат.

Соціалістична адміністративно-планова економіка також завжди претендувала на високу ефективність. І вона дійсно виявлялася високоефективною, коли концентрувалася на крупних політико-економічних задачах (вихід в космос, будівництво крупного підприємства, створення найефективніших видів озброєнь, тощо). В той же час у сфері виробництва товарів для населення, для масових споживачів планова економіка завжди пропонувала ринку обмежений асортимент, як правило, невисокоякісних товарів, що виготовлялися за застарілими технологіями.

Фактично планова економіка не стільки орієнтувалася на ринок, скільки нав'язувала йому продукти виробництв і технологій, що поволі обновляються, не залишаючи споживачам іншого вибору.

Сучасна економіка напередодні її реформування іменувалася економікою розвиненого соціалізму. Вона формувалася багато десятиріч років і мала низку специфічних характеристик, невідомих ринковій економіці.

1. На відміну від ринкової економіки, де підприємства створюються і знаходять своє місце на ринку країни як продукт ініціативи підприємців, що зацікавлені в доходах від діяльності, радянська економіка в основному була збудована після 30-х років на основі централізованих планів з розрахунку єдиних і досить низьких енергетичних і транспортних тарифів.

Підприємства будувалися дуже крупними і через це негнучкими. Кожне підприємство зазвичай спеціалізувалося на своїх виробничих функціях. Дублювання (і потенційної конкуренції) допускалося дуже мало.

У результаті створилася мережа дуже великих, малогнучких підприємств з високим ступенем монополізму, з високою енергоємністю і значною залежністю від

транспортної мережі. Багато хто з них виявився абсолютно неконкурентоспроможними, коли на український ринок стали надходити імпорتنі товари.

2. Якщо в одні підприємства вкладалося надмірно багато засобів, інші через дефіцит капітальних вкладень ледве розвивалися. В результаті нагромадилася достатньо висока частка застарілих підприємств, малопродуктивних шахт, сталеливарних заводів, які, на жаль, в умовах ринку виявилися зайвими.

3. Дуже багато заводів будувалися як універсальні виробництва для випуску одиничних і малосерійних виробів. На таких заводах були відсутні конвеєри або виробничі потоки. Подібні заводи, які можна назвати заводами-конгломератами, — це по суті велика добре оснащена майстерня, не здатна, проте, приносити прибуток. В умовах ринку такі підприємства також виявилися неконкурентоспроможними.

4. Соціалістична економіка винайшла особливі форми підприємств, які ніде в світі не існували, наприклад, колгоспи і радгоспи, які зайняли цілі господарські ніші. Очевидно, що колгоспи і радгоспи в своїй масі, за винятком господарств, що особливо досягли успіху, неконкурентоспроможні в умовах свободи імпорту продуктів.

Проте реальна перебудова сільського господарства на фермерський спосіб виробництва потребує таких гігантських зусиль і вкладень, які в сьогоднішніх умовах держава не готова навіть осмислити.

5. Соціалістична економіка завжди відрізнялася високим рівнем мілітаризації, великою кількістю оборонних і працюючих на оборонні потреби підприємств, де виробництво цивільної продукції, так званих товарів народного споживання, складало дуже невелику питому вагу.

Зниження державного оборонного замовлення поставило такі підприємства в дуже складне становище.

6. Соціалістична економіка розвивалася на просторі всього соціалістичного табору, незважаючи на його умовні державні і економічні межі.

Більш того, закладалися і реалізовувалися схеми міждержавної кооперації, коли виріб або вузол машини вироблялися в одній країні, а збирання — в іншій.

Соціалістична адміністративно-планова економіка виробила таке економічне середовище і менталітет, наслідки яких ще довгі роки проявлятимуть себе в економічних рішеннях управляючих.

У 1930 — 1950 рр. взагалі не існувало поняття прибутку. Доходи підприємств вилучалися в повному обсязі, ще у момент відвантаження підприємствами продукції. На вищих рівнях управління народним господарством ці доходи склалися і перерозподілялися. Частково вони поверталися на підприємства, але не як зароблене, а як одержане.

Підприємства одержували капітальні вкладення, фонд заробітної плати і так аж до суми витрат на відрядження, тобто фактично були поставлені в умови жорсткого кошторису витрат, який ніколи не ув'язувався з реальною прибутковістю підприємства.

Відповідно розвинувся менталітет, орієнтований:

- ◆ виконувати плани і кошториси, але не навчений навикам управління фінансами;
- ◆ при будь-якому відповідному випадку просити в держави, вважаючи це природним правом;

⇒ витратити зароблене і одержане на те, що раніше особливо не допускалося або стримувалося (на інвестиції, елементи зовнішньої розкоші — іномарки, стильні меблі, на закордонні відрядження, тощо). Іншими словами, багаторічна заборона і вимушений прихований аскетизм породили тягу до марнотратства, яке проявляло себе, як тільки представилися відповідні умови.

Вся ця сукупність специфічних характеристик визначила особливу схильність багатьох українських підприємств до кризи і предбанкрутних явищ в умовах реформування економіки.

Безпосередньому початку ринкових реформ передував короткостроковий період первинного становлення приватних комерційних структур. Доходи дуже багато кого з них ґрунтувалися на цінових ножицях між встановленими державними цінами на продукцію і фактичними ринковими.

Ринкові ціни стали орієнтиром для підприємств в умовах відміни державного регулювання цін.

По окремих видах продукції ціни перевищили світовий рівень. Це породило затоварювання або відвантаження товарів без передоплати з високим ризиком, що вони не будуть вчасно сплачені.

Широкого поширення набули розрахунки по так званому бартеру, коли сторони обмінювалися товарами без грошових розрахунків, хоча при цьому виникали податкові зобов'язання і не утворювалися засоби навіть на оплату праці.

Фактично за панування монополій — підприємств-гігантів, що не мали на внутрішньому ринку конкурентів, був спровокований інтерес до зростання доходів підприємств за рахунок зростання цін на продукцію при знижених обсягах виробництва. Це призвело до різкого зростання цін і одночасного зниження обсягів виробництва. Починаючи з січня 1992 р., Україна (і не тільки вона, а й багато країн колишнього соцтабору) фактично підтвердила положення економічної теорії про те, що в умовах монополії за відсутності ринкового регулювання цін коливаннями попиту і пропозиції та державного контролю за цінами неминучі зростання цін і одночасне скорочення обсягів виробництва.

Спад промислового виробництва мав структурний характер. Одночасно з скороченням виробництва окремих видів продукції стала спостерігатися стабілізація випуску продукції інших видів. Така ситуація в промисловості мала місце вперше з початку економічних реформ.

Зростання цін і спад виробництва одночасно супроводжувалися прогресивним *зростанням всіх видів неплатежів* і, перш за все, між підприємствами.

До певної міри у формуванні неплатежів брала участь держава, яка, продекларувавши ринкові свободи виробників, в той же час зобов'язало їх здійснювати обов'язкові поставки сільському господарству, армії за відсутності реальних розрахунків.

Основна причина неплатоспроможності визначалася складом оборотних коштів, де абсолютно переважав позиковий капітал. Через це підприємство регулярно виявлялися перед вибором:

◆ або розплатуватися своєчасно за узяними зобов'язаннями, але тоді нічого не залишалося на діяльність;

♦ або продовжувати діяльність, але тоді оплата за зобов'язаннями зволікалася на місяці і роки.

Галузь в найменшій мірі користувалася банківським кредитом і своєю ззовні благополучною діяльністю пригноблювала діяльність інших підприємств (які видавали їй ресурси), а також блокувала витрати бюджету і позабюджетних фондів.

Можна сказати, що намітився розрив маршрутів товарних і грошових потоків, що утрудняло валютно-експортний контроль і збір податків, а також створило ґрунт для численних зловживань.

Також спостерігалися численні і різноманітні зловживання капіталом підприємств з боку керівників.

Основна суть зловживань – у характерній тенденції не накопичувати капітал, примушуючи його працювати краще, а навпаки, безповоротно його витратити або переміщувати в інші структури.

Було безліч випадків нераціональних витрат на фоні неплатоспроможності, неплатежів бюджету.

Щодо характеру використання оборотних коштів слід зазначити, що оборотні кошти підприємств підрозділяються на:

– *вкладення у виробництво*, де засоби обслуговують виробництво і його потреби (запаси, інструменти, заділи, вкладення в незавершене виробництво; в готову, але нереалізовану продукцію, тощо);

– *вкладення в розрахунки*, де засоби обслуговують інші види діяльності.

У доперебудовний період невиробнича частина оборотних фондів (розрахунків) складала 40 – 50% від виробничої. Тобто, якщо прийняти виробничу частину за 100 умовних одиниць, то всі оборотні фонди склали 150 одиниць. В досліджуваній період ситуація різко змінилася.

Очевидне дуже значне зростання оборотних коштів, що ніяк не обумовлене виробничою необхідністю, оскільки різко зростають не вкладення у виробництво, а результати від нього.

Слід констатувати, що при дійсній наявності у складі дебіторської заборгованості боргів армії, сільського господарства та інших “об’єктивних” боржників їх вплив на загальну неплатоспроможність в значній мірі перебільшувався.

Поширеним використанням оборотних фондів стало утримання засобів на валютному рахунку з подальшим “витагуванням” курсової різниці. У ряді випадків доходи від валютної курсової різниці наближалися за величиною до доходів від основної діяльності.

Виявилася практика повного ігнорування позикового походження засобів в обороті, коли чужі ресурси, що потрапляли в розпорядження підприємств, широко використовувалися в егоїстичних цілях поточного споживання.

Спостерігалися численні випадки, коли ексклюзивні підприємства збільшували власний капітал за рахунок використання і обслуговування оборотних фондів підприємств з явної згоди їх керівників. В цілому, оцінюючи результати міжвідомчого аналізу проблеми неплатежів, можна зробити висновок, що разом з комплексом об’єктивних причин зростання неплатежів через руйнування єдиного економічного

простору колишнього СРСР і відповідно РЕВ, неплатежі, а отже і неплатоспроможність багатьох українських підприємств в специфічних умовах переходу від соціалістичної планово-адміністративної економіки до ринкової були спровоковані, з одного боку, недостатньою компетентністю фінансового керівництва підприємств, а з іншого, — приватними інтересами керівників вивести частину капіталу підприємств в сферу торгового обороту та інші невиробничі сфери.

З моменту виникнення приватної власності закони ніколи не були милосердними до неспроможних боржників. Вид покарання неспроможного боржника тепер значною мірою залежить від того, з яких причин боржник став банкрутом. Якщо банкрутство настало внаслідок дії об'єктивних обставин, то покарання є мінімальним, а якщо воно є результатом шахрайства, недбалості чи халатності, то винні в цьому особи підлягають адміністративним та кримінальним покаранням. У результаті еволюції законодавства про банкрутство підприємств до нього дедалі більше вносилося норм, спрямованих не стільки на ліквідацію боржника, скільки на його фінансове оздоровлення.

Загалом законодавство про банкрутство спрямоване на:

- 1) запобігання непродуктивному використанню активів підприємства;
- 2) реабілітацію підприємств, які опинилися на межі банкрутства, маючи значні резерви для успішної фінансово-господарської діяльності в майбутньому. Як правило, така реабілітація передбачає фінансову санацію (реорганізацію);
- 3) сприяння якнайповнішому задоволенню претензій кредиторів.

Головне у провадженні справи про банкрутство підприємства — якомога повніше задовольнити вимоги кредиторів, які пред'явлені до боржника. Цього можна досягти так:

- у процесі ліквідаційної процедури продати майно боржника й розподілити виручені кошти між кредиторами;
- втілити в життя план санації (реорганізації) боржника, що передбачає його збереження.

Господарський суд може застосувати до боржника такі типи процедур: ліквідаційні, реорганізаційні, санаційні.

До прийняття нового законодавства про банкрутство в Україні домінував перший метод. Проте в багатьох розвинутих країнах пріоритетною є санація, а не ліквідація підприємства-боржника. У вітчизняному законодавстві про банкрутство, яке діяло до 2000 р., також передбачалася можливість санації підприємства у процесі провадження справи про банкрутство, проте це питання було недостатньо врегульованим. Новий закон передбачає більше можливостей для відновлення платоспроможності боржника до і після справи про банкрутство.

Після ухвали про визнання боржника банкрутом припиняється підприємницька діяльність банкрута, призначаються ліквідатори та утворюється ліквідаційна комісія, тобто відбувається оцінка та продаж майна банкрута, задоволення претензій кредиторів та складання ліквідаційного балансу.

Згідно з законодавством про банкрутство у разі розподілу виручки від продажу ліквідаційної маси черговість задоволення претензій така:

1) покриваються витрати, пов'язані з провадженням справи про банкрутство в господарському суді та з роботою ліквідаційної комісії, а також задовольняються вимоги кредиторів, забезпечені заставою;

2) виконуються зобов'язання перед працівниками підприємства-банкрута (за винятком повернення внесків членів трудового колективу до статутного фонду підприємства або виплат на акції трудового колективу);

3) задовольняються вимоги щодо сплати державних та місцевих податків та неподаткових платежів до бюджету, вимоги органів державного страхування та соціального забезпечення;

4) задовольняються вимоги кредиторів, не забезпечені заставою;

5) задовольняються вимоги членів трудового колективу щодо повернення їхніх внесків до статутного фонду підприємства та інші вимоги;

б) задовольняється решта вимог, зокрема вимоги власників корпоративних прав.

Коли завершено реалізацію майнових об'єктів, що входять до складу ліквідаційної маси й необхідні для повного задоволення всіх вимог кредиторів, а виручені суми розподілені між ними, ліквідаційна комісія має скласти й подати до господарського суду на затвердження звіт про виконану роботу та ліквідаційний баланс, до якого додаються:

- ◆ показники виявленої ліквідаційної маси (дані її інвентаризації);
- ◆ відомості про реалізацію об'єктів ліквідаційної маси з посиланням на укладені договори купівлі-продажу;
- ◆ копії договорів купівлі-продажу та акти приймання – передачі майна;
- ◆ реєстр вимог кредиторів за даними про розміри погашених вимог кредиторів;
- ◆ документи, які підтверджують погашення вимог кредиторів.

Загалом баланс – це звіт про фінансовий стан підприємства, де відбито активи, зобов'язання та власний капітал на певну дату.

Ліквідаційним є такий баланс підприємства, який складається після виконання ліквідаційних процедур – реалізації майна об'єктів, що входять до складу ліквідаційної маси і необхідні для повного задоволення претензій кредиторів, та розподілу виручених сум між кредиторами.

Зрозуміло, що ліквідаційна процедура вирішально впливає на стан активів та пасивів підприємства. В ліквідаційному балансі наводяться показники виявленої ліквідаційної маси і відбивається стан активів та пасивів після розподілу виручених сум.

Серед безлічі завдань, які належить вирішити Україні в ринкових умовах господарювання, центральне місце займають стабілізація і зростання виробництва, нормалізація товарно-грошових відносин. Шляхи стабілізації і зростання ефективності економіки нашої країни полягають в її переході до нового стану – демократизації і ринкових відносин, що підтверджується багаторічним досвідом розвинутих країн світу. Але перехід від централізованої системи господарювання до ринкових відносин виявився набагато складніше, ніж уявлялося. Новосформований і ще незрілий апарат (законодавчий і виконавчий) державної влади не зумів своє-

часно сформувати політичну і економічну моделі нового демократичного суспільства, механізм переходу до ринкових відносин.

Вироблені на підприємствах України товари йдуть як на внутрішній, так і на зовнішній ринок, а валютна виручка від їх реалізації за кордоном не потрапляє в країну. Так, у 1992 р. українські підприємства поставили Росії товари на суму близько 900 млрд крб, а на їх рахунки в банках України не надійшло жодного рубля. Це суперечить законам ринку і може бути виправлене, якщо зовнішньоекономічна діяльність підприємств регулюватиметься державою.

Серед цілої низки різноманітних факторів економічного зростання України найзначнішим є уміла реалізація підприємницького потенціалу громадян країни, ефективне використання в економічному механізмі самостійної господарської ініціативи людини, визнання підприємництва незамінною силою господарської динаміки, конкурентоспроможності і суспільного процвітання.

Стає очевидним, що провідна роль у формуванні сприятливого середовища для розвитку підприємництва і малого бізнесу належить державі. Малі підприємства об'єктивно за своєю природою, особливо на першому етапі розвитку, знаходяться в гірших конкурентних умовах на ринку в порівнянні з більш крупними і об'єктивно вимагають відповідної підтримки. Тому створення розгорнутої і всесторонньої системи державної підтримки малого підприємництва є найважливішою умовою його успішного розвитку. Найбільша ефективність такої системи може бути досягнута тільки на основі комплексної державної програми розвитку малого бізнесу, що враховує всі аспекти і сторони успішного функціонування малих підприємств у різних сферах діяльності.

Банкрутство є кризовим станом і його подолання вимагає спеціальних методів фінансового управління. Ринкова економіка виробила велику систему фінансових методів діагностики банкрутства і методик ухвалення управлінських рішень в умовах загрози банкрутства. Ця методика призначена не тільки для ситуацій, коли криза очевидна і необхідно вживати невідкладних заходів по стабілізації, а для всіх підприємств, що працюють в ринкових умовах, оскільки її специфіка дозволяє виявити на ранній стадії і усунути негативні чинники розвитку підприємства.

Основою методики є три положення:

- діагностика банкрутства;
- виявлення факторів, що впливають на кризовий розвиток;
- вироблення антикризових механізмів управління фінансами.

Підприємства стикаються як із зовнішніми загальнодержавними проблемами (недосконалість законодавчої бази, спад виробництва), так і з внутрішніми – неефективний маркетинг, неефективне використання засобів, неефективний виробничий менеджмент, незбалансованість фінансових потоків. Сукупність перерахованих факторів викликає необхідність постійної діагностики фінансового стану підприємства з метою ранньої діагностики кризового розвитку підприємства і вироблення захисних механізмів антикризового управління фінансами залежно від виявлених факторів і сили їх дії.

Проблема фінансового оздоровлення українських підприємств надзвичайно актуальна. Законодавство про банкрутство має не тільки стимулювати ефективне ви-

користання активів підприємства, а й дати можливість розробити дійовий механізм санації боржника. У сфері банкрутства є два шляхи: ліквідація або фінансова санація. Як свідчить практика, завершення справи про банкрутство ліквідацією боржника не завжди вигідне.

Рівень задоволення вимог державних органів (бюджети усіх рівнів, податкові служби) від ліквідації підприємства дуже низький, а тому необхідно передусім розробляти механізм фінансової санації боржника.

Санація — це комплекс послідовних, взаємопов'язаних заходів фінансово-економічного, виробничо-технічного, організаційного, соціального характеру, спрямованих на виведення суб'єкта господарювання з кризи і відновлення або досягнення його прибутковості та конкурентоспроможності в довгостроковому періоді.

Оздоровлення здійснюється за проектом санації, який розробляється на базі санаційної програми. Програма включає техніко-економічне обґрунтування санації; розрахунок обсягів фінансових ресурсів, потрібних для досягнення стратегічних цілей; конкретні графіки та методи мобілізації фінансового капіталу; терміни освоєння інвестицій та їхньої окупності; оцінку ефективності санаційних заходів; прогнозовані результати виконання проекту.

Розробка **плану фінансового оздоровлення підприємств** — головне завдання. На основі дослідження фінансового стану підприємства та аналізу причин кризової ситуації формулюються стратегічні цілі санації і системний прогноз проведення фінансового оздоровлення (поліпшення) підприємства. Обов'язково формується бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства.

Один з основних шляхів санації — це реструктуризація суб'єкта господарювання. Є методичні рекомендації щодо проведення санаційної реструктуризації підприємств, затверджені Міністерством економіки України.

Реструктуризація підприємства — це проведення організаційно-економічних, правових, виробничо-технічних заходів, спрямованих на зміну структури підприємства, управління ним, форм власності, організаційно-правових форм, які здатні привести підприємство до фінансового оздоровлення, збільшення обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищення ефективності виробництва.

Централізована державна санаційна підтримка проводиться: а) шляхом прямого бюджетного фінансування; б) непрямыми формами державного впливу. Пряме бюджетне фінансування санації підприємств може здійснюватися на поворотних (бюджетні позички) і безповоротних засадах (субсидії, дотації, повний або частковий викуп державою акцій підприємств, що перебувають на межі банкрутства).

Особливе значення має **фіскальна** підтримка, пов'язана зі стимулюванням лізингової форми фінансування виробничо-технічних санацій. Основне значення лізингу, як санаційного інструменту, полягає в можливості залучення до процесу виробництва найсучасніших технологій при відсутності не тільки необхідних для здійснення капіталовкладень фінансових ресурсів, а й достатнього для виходу на фінансовий ринок кредитного забезпечення.

Сьогодні загально визнано, що підприємство — це самостійний інститут, тобто організація з внутрішньою ієрархічною структурою. Автономні рішення на рівні окремого підприємства є основоположними для забезпечення загально економічно-

го результату. У поєднанні з рішеннями інших суб'єктів господарювання вони визначають ринкову ситуацію, організують та координують ринок. Саме такі рішення ініціюють ситуацію рівноваги або нерівноваги макроекономічної системи (економіки в цілому), а отже є рушійною силою її економічного розвитку. На сучасному етапі ще не всі аспекти цієї багатогранної й складної проблеми з'ясовано та обґрунтовано. Важливим, на наш погляд, є створення моделі діагностики банкрутства українських підприємств. З методичної точки зору перешкод для цього немає. Проблеми виникають з інформаційною базою для розробки української моделі, оскільки портрет вітчизняного підприємства-банкрута у кожному випадку має більше індивідуальних, специфічних рис, ніж спільних ознак, які лягли б в основу цієї моделі.

Все сказане з особливою актуальністю ставить проблеми антикризового регулювання в ринкових умовах, що змінилися.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

---

1. *Алексеев С. С.* Право. — М.: Статут, 1999. — 709 с.
2. *Алексеев С. С.* Теория права. — М.: БЕК, 1994. — 220 с.
3. *Алексеев С. С.* Общая теория права. — М.: Юрид. лит., 1981. — 359 с.
4. *Алексеев С. С.* Структура советского права. — М.: Юрид. лит., 1975. — 263 с.
5. Анализ и прогнозирование результатов производственной и финансовой деятельности предприятий, объединений, региона (методические пособия) / Н.Д. Прокопенко, Е.Л. Белый, С.В. Богачев и др. — Донецк: ИЭП НАН Украины, 1999. — 111 с.
6. Антикризисное управление / Под ред. Э.М.Короткова. — М.: Инфра-М, 2001. — 432 с.
7. Антикризисное управление: от банкротства — к финансовому оздоровлению / Под ред. Г.П. Иванова. — М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1995. — 130 с.
8. Антикризисное управление: Учебное пособие / В.Г. Крыжановский, В.И. Лапенков, В.И. Лютер и др.; Под ред. Э.С. Минаева и В.П. Панагушина. — М.: ПРИОР, 1998. — 432 с.
9. *Астахов В.П.* Анализ финансовой устойчивости фирмы и процедуры, связанные с банкротством. — М.: Ось-89, 1995. — 80 с.
10. Аудит: Учебник для вузов / В.И. Подольский, Г. Б. Поляк, А. А. Савин и др.; Под ред. проф. В. И. Подольского. — 2-е изд. перераб. и доп. — М.: ЮНИТИ — ДАНА, 2000. — 655 с.
11. *Базаров Г.З., Беляев С.Г., Белых Л.П. и др.* Теория и практика антикризисного управления: Учебник для вузов // Под ред. С.Г. Беляева и В.И. Кошкина. — М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1996. — 469 с.
12. *Балабанов И. Т.* Основы финансового менеджмента: учебное пособие. — М.: Финансы и статистика, 1997. — 480 с.
13. *Белолипецкий В.Г.* Финансы фирмы: Курс лекций / Под ред. И.П. Мерзлякова. — М.: ИНФРА-М, 1998. — 298 с.
14. *Белолипецкий В.Г.* Финансы фирмы: Курс лекций / Под ред. И.П. Мерзлякова. — М.: Инфра — М, 1999. — 334 с.
15. *Бланк И. А.* Основы финансового менеджмента. — К.: Ника-Центр, 1999. — Т2. — 512 с.

Список використаної та рекомендованої літератури

16. *Бланк И.А.* Стратегия и тактика управления финансами. – К.: ИТЕМ-ЛТД: Адеф – Украина, 1996. – 534 с.
17. *Бланк И.А.* Стратегия и тактика управления финансами. – К.: МГГ'Итем-ЛТД", 1996. – 478 с.
18. *Бланк І.А.* Фінансовий менеджмент: Учбовий курс. – К.: Ніка-центр Ельта, 1999. – 528 с.
19. *Братусь С.Н.* Предмет и система советского гражданского права. – М.: Госюриздат, 1963. – 197 с.
20. *Булеев И.П., Брюховецкая Н.Е.* Антикризисное управление предприятием. – Донецк: ИЭП НАН Украины, 1999. – 179 с.
21. *Горфинкель В.Я., Купряков Е.М., Прасолова В.П.* и др. Экономика предприятия: Учебник для вузов / Под ред. проф. В.Я. Горфинкеля, проф. Е.М. Купрякова. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1996. – 284 с.
22. *Вельский К.С.* Финансовое право: Наука, история, библиография: Учеб. пособие. – М.: Юрист, 1995. – 208 с.
23. Германское право. – Часть 1: Пер. с нем. / Исследовательский центр частного права. Германский фонд международного правового сотрудничества; Науч. ред. Р.И. Каримуллин. – М.: Статут, 1999. – 224 с.
24. Господарське право / Під ред. В.С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 336 с.
25. Гражданский кодекс Украины. – К.: Каннон; А.С.К., 1992. – 278 с.
26. Гражданское право / Под общ. ред. Т. И. Илларионовой. – М.: Норма: ИНФРА, 1998. – 453 с.
27. Гражданское право / Под ред. Е.А. Суханова. – М.: БЕК, 1994. – 320 с.
28. Гражданское право / Под ред. Е.О.Харитоновой. –Х.: Одиссей, 1999. – 382 с.
29. Гражданское право / Под ред. С. П. Гришаева. – М.: Юрист, 1999. – 484 с.
30. *Грамотенко Т.А., Мясоедова А.В., Любанкова Т.П.* Банкротство предприятий: экономические аспекты. – М.: ПРИОР, 1998. – 176 с.
31. *Гриньова В. М., Коюда В. О.* Фінанси підприємств: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2004. – 424 с.
32. *Гуц Д.О.* Банкротство – инструмент исполнения денежных обязательств. Практическое пособие. – М.: ПРИОР, 1998. – 176 с.
33. *Джей К. Шим, Джоэл Г. Сигел.* Финансовый менеджмент. – М. Финансы и статистика, 1997. – 768 с.
34. *Джунь В. В.* Інститут неспроможності: світовий досвід розвитку і особливості становлення в Україні: Монографія. – Львів: Інститут технології бізнесу і права, 2000. – 180 с.
35. *Дорош Н.І.* Аудит: Методологія і організація. – К: Знання, КОО, 2001. – 402 с.
36. Экономика предприятия: Пособие / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2003. – 486 с.
37. *Емельянов В.П.* Гражданское право Украины. – Х.: Консум, 1996. – 234 с.
38. *Завгородній О.С.* Фінанси підприємства: Навч. посібник. – К. МАУП, 2003. – 260 с.
39. Закон України “Про власність” від 07.02.91р. № 697-ХІІ// Закони України: / Під ред. В.Ф. Оришко. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1997. Т1. с. 57.

40. Закон України “Про банки і банківську систему” від 07.12.2000р. № III-2121 / Відомості Верховної Ради України 2001 № 56 с. 106-144.
41. Закон України “Про державну підтримку малого підприємництва” від 19.10.2000р. № 2063-III // Відомості Верховної Ради України 2000 № 51-52 с. 1057 – 1064.
42. Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” від 18.06.91р. № 1201-XII// Закони України:/ Під ред. В.Ф. Оришко. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1997. Т1. с. 57-89.
43. Закон України «Про страхування» № 2745-III від 04.10.2001// Відомості Верховної Ради України 2000 № 7 с. 138 – 157.
44. Закон України “Про погашення зобов’язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами” від 21 грудня 2000р. № 2181-III// Відомості Верховної Ради України. 2001 № 10 с. 194 – 224.
45. Закон України “Про систему оподаткування” від 25.06.1999р. № 1251-X // Закони України:/ Під ред. В.Ф. Оришко. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1999. Том II с. 76-82.
46. Закон України “Про внесення змін в Закон України “Про підприємництво” щодо найменування суб'єкта підприємницької діяльності” від 05 квітня 2001 р. № 2356-III // Відомості Верховної Ради України. 2001 № 22 с. 407.
47. Закон України “Про приватизацію майна державних підприємств” від 04.03.1992 № 42 // Відомості Верховної Ради України. 1992 №52 с. 44 – 59.
48. Закон України “Про податок на додану вартість” від 20 грудня 1991р. № 2007-XII. 1992 № 14 с. 386 – 407.
49. Закон України “Про банкрутство”. Із змінами і доповненнями № 2343-X/ / Відомості Верховної Ради України 1992 № 31 с. 308 – 329.
50. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 30.06.99р. № 784-XIV// Голос України. 1999. 30 липня с. 12 – 26.
51. Закон України “Про господарські товариства” від 19.09.1991р. № 1576-XII/ / Відомості Верховної Ради України 1991 № 34 с. 51 – 65.
52. Закон України “Про підприємства в Україні” від 27.03.1991 № 887-XII// Закони України:/ Під ред. В.Ф. Оришко. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1997. Том 5 с. 310 – 331.
53. Закон України “Про захист від недобросовісної конкуренції” від 07.06.96р. № 263/96. Закони України:/ Під ред. В.Ф. Оришко. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1997. Том 2 с. 72 – 94.
54. Закон України “Про підприємництво” від 07.02.91р. №698-XII// Відомості Верховної Ради України. 1991 № 14, с. 3 – 31.
55. *Зенкин И.В., Таль Г.К.* Банкротство коммерческих организаций. – М.: Международные отношения, 2000. – 207 с.
56. *Знаменский Г.Л.* Совершенствование хозяйственного законодательства: цель и средства. – К.: Наук. думка, 1980. – 187 с.
57. *Знаменский Г.Л.* Хозяйственное законодательство Украины. – К.: Наук. думка, 1996. – 64 с.

Список використаної та рекомендованої літератури

58. *Знаменский Г.Л.* Хозяйственный механизм и право. – К.: Наук. думка, 1988. – 160 с.
59. *Иванов Г.П.* Антикризисное управление: от банкротства к финансовому оздоровлению. – М. ЮНИТИ 1995. – 320 с.
60. *Идрисов А.Б.* Планирование и анализ эффективности инвестиций. – М: Про-инвест-консалтинг, 1995. – 286 с.
61. Інформаційний лист Вищого арбітражного суду України: “Про деякі питання практики застосування у вирішенні спорів окремих норм чинного законодавства “ від 10.05.2000р. № 01 – 8/204 // Вісник Вищого арбітражного суду України. – 2000. – № 3 . – С. 167-170.
62. *Ковалев В.В.* Финансовый анализ. – М: Финансы и статистика, 1997. – 154 с.
63. *Коваль Л.В.* Адміністративне право. – К.: Вентурі, 1998. – 207с.
64. *Колпаков В.К.* Адміністративне право України. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 736 с.
65. *Круглова Н.Ю.* Хозяйственное право. – М.: Рус. Деловая лит., 1997. – 604 с.
66. *Лантев В.В.* Правовое регулирование хозяйственных отношений. – М.: Знание, 1980. – 48 с.
67. *Лантев В.В.* Предмет и система хозяйственного права. – М.: Юрид. лит., 1969. – 176 с.
68. *Литвинова Т.П., Верховець А.А.* Про необхідність вдосконалення законодавства про банкрутство // Вісник Вищого арбітражного суду України. – 1998. – № 2. –С. 231.
69. *Лігоненко Л.О.* Антикризисное управление підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій. – К.: Київ. нац. тор.-екон. ун-т, 2001. – 580 с.
70. *Мальга В.А.* Правовое обеспечение санации и минимизации негативных последствий банкротства: Дис. канд. юрид. наук: 12.00.04. – Донецк, 1999. – 191 с.
71. *Мальшев К. И.* Исторический очерк конкурсного процесса. – СПб: Типография Товарищества “Общественная польза“, 1871. – 164 с.
72. *Мальшев К.И.* Гражданское судопроизводство. Лекции, читанные в 1881-1882. – СПб: Типография Авдовского, 1883. – 178 с.
73. *Мамутов В. К.* Юридическую науку – на решение проблем содействия развитию экономики. – Донецк: ИЭПИ НАН Украины, Юго-Восток, 1999. – 46 с.
74. *Мартемьянов В. С.* Хозяйственное право. – Т. 1. Общие положения. Курс лекций. – М.: БЕК, 1994. – 312 с.
75. *Мейер Д.И.* Русское гражданское право: В 2 ч. – По испр.и доп. 8-му изд., 1902. – Изд. 2 -е, испр. – М.: Статут, 2000. – 831 с.
76. Методика оценки стоимости имущества в ходе приватизации // Утверждена Постановлением Кабинета Министров Украины от 22.07.1998 г.
77. “Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховання банкрутства чи доведення до банкрутства”, затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2001р. № 10.
78. *Новиков В.М.* Методические указания по организации НИРС. – ОПИ, 1987. – 324 с.

79. Основные институты гражданского права зарубежных стран. Сравнительно-правовое исследование / Под ред. В.В.Залесского. — М.: Норма, 1999. — 648 с.
80. Основы государства и права / Под ред. А.С.Васильева. — Х.: Одиссей, 2000. — 415 с.
81. *Партин Г.О., Загородній А. Г.* Фінанси підприємств: Навч. посібник. — Львів: ЛБІНБУ, 2003. — 265 с.
82. *Петровська Г.О., Клиновий Д.В.* Фінанси: Навч. посібник. — К., ЦУЛ, 2002. — 300 с.
83. *Пилипенко А.Я., Щербина В.С.* Господарське право. Курс лекцій. — К.: Вентурі, 1996. — 286 с.
84. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку проведення досудової санації державних підприємств” від 17.03.2000р. № 515 // Офіційний вісник України. — 2000. — № 12. — С. 467.
85. Постанова Кабінету Міністрів України “Про реалізацію статей 31, 43 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або про визнання його банкрутом “ від 06.05.2000р., №65 // Офіційний вісник України. — 2000. — № 19. — С. 73.
86. *Притыка Д.Н.* Арбитражный суд: проблемы организации деятельности. — К.: Орианы, 2000. — 320 с.
87. Проблемы теории государства и права / Под ред. С.С. Алексеева — М.: Юрид. лит., 1987. — 446 с.
88. Проблемы формирования антикризисной политики и механизма банкротства предприятий. — Донецк: ИЭП НАН Украины. — 1998. — 388 с.
89. Роз'яснення Вищого арбітражного суду України “Про внесення змін і доповнень до деяких роз'яснень Президії Вищого арбітражного суду України” від 24.04.1999р. № 02-5/195// Правова база з питань банкрутства суб'єктів господарювання. Збірник нормативних актів. — К.: Атіка, 2000. — С. 157 — 158.
90. Роз'яснення Вищого арбітражного суду України “Про деякі питання практики застосування Закону України “Про банкрутство” від 18. 11. 1997 р. № 2-5/444 // Вісник Вищого арбітражного суду України. — 1998. — № 1. — С. 85 — 100.
91. Роз'яснення Вищого арбітражного суду України “Про деякі питання практики застосування окремих норм діючого законодавства при вирішенні спорів” від 30.06.1996р. № 01-8/342 // Правова база з питань суб'єктів господарювання. Збірник нормативних актів. — К.: Атіка, 2000. — С. 115 — 116.
92. Роз'яснення Вищого арбітражного суду України “Про деякі питання практики застосування Закону України “Про оренду державного і комунального майна” від 25.05.2000 р. № 02-5/237 // Правова база з питань банкрутства суб'єктів господарювання. Збірник нормативних актів. — К.: Атіка, 2000. — С. 152 — 154.
93. *Савицкая Г.В.* Анализ хозяйственной деятельности предприятия: 4-е изд., перераб. и доп. — Минск: ООО «Новое знание». 1999. — 688 с.
94. *Сибилев Д.М.* Закон Украины “Об исполнительном производстве”: Научно-практический комментарий. — Х.: Логос, 2000. — 109 с.
95. *Скворцов М.Н.* Як запобігти банкрутству підприємства? Від виживання до процвітання. — К.: Будівельник, 1995. — 143 с.

Список використаної та рекомендованої літератури

96. Советское хозяйственное право / Под ред. И.Г. Побирченко. – К.: Вища школа, 1985. – 335 с.
97. Степанов В.В. Несостоятельность (банкротство) в России, Франции, Англии, Германии. – М.: Статут, 1999. – 208 с.
98. Стрекалов О.Б., Зарипов Э.Р. Кризисы в организации и управление проектами: Учебное пособие. – Казань: Казан. гос. технол. ун-т, 1997. – 160 с.
99. Сытник Л.С. Организационно-экономический механизм антикризисного управления предприятием. – Донецк: ИЭП НАН Украины, 2000. – 504 с.
100. Теория государства и права / Под ред. М.М. Рассолова. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 640 с.
101. Теория государства и права / Под ред. Н.И. Матузова. – М.: Юрид. лит., 2000. – 771 с.
102. Теория государства и права / Отв. ред. В.М. Карельский. – М.: Норма, 1998. – 570 с.
103. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 412 с.
104. Титов М.І. Банкрутство: матеріально-правові та процесуальні аспекти. – Х.: Консул, 1997. – 192 с.
105. Управління фінансовою санацією підприємства: Навчальний посібник / С.Я. Салига, О.І. Дачій, Н.В. Нестеренко, О.В. Серебряков. – Запоріжжя: ГУ „ЗІДМУ”, 2005. – 238 с.
106. Филimonенков А.С. Финансы предприятий: Учебное пособие. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. – 346 с.
107. Философский энциклопедический словарь. – М.: ИНФРА, 1999. – 576 с.
108. Финансовое положение предприятия (оценка, анализ, планирование): Научно-методическое издание. – Суми: Университетская книга, 1999. – 48 с.
109. Финансовый менеджмент: теория и практика / под ред. Стояновой Е.С. – М.: Перспектива, 1998. – 478 с.
110. Финансовый менеджмент: Учебник для вузов / Под ред. акад. Г.Б. Поляка и др. – М.: Финансы; ЮНИТИ, 1997. – 518 с.
111. Фінанси підприємств: Навч. посібник: Курс лекцій / За ред. д.е.н., проф. Г.Г. Кірейцева. – К.: ЦУЛ, 2002. – 268 с.
112. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 1999. – 384 с.
113. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 460с.
114. Фінансове право: Навч. посібник у 2-х томах: Т. 1. / Упоряд. Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко. – Х. : Консул, 1999. – 576 с
115. Фінансове право: Хрестоматія: Посібник для студентів юр. ВУЗів. – К.: Вілбор, 1998. – 640 с.
116. Фінансовий менеджмент: учбовий посібник / Під редакцією Кірейцева, 3-тє вид-во, доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 531 с.
117. Хозяйственное право / Отв. ред. В.В. Лаптев – М.: Юрид. лит., 1983. – 527 с.
118. Хозяйственное право: Конспект лекций. – М.: ПРИОР, 2000. – 160 с.

119. Хозяйственное право: Общ. Положения / Под ред. В.В.Лаптева. – М.: Наука, 1983. – 287 с.
120. Цивільне право / Під ред. Д.В. Бобрової, О.В. Дзера – К.: Вентурі, 1997. – 861 с.
121. *Чеботарь Ю.М.* Антикризисная программа предприятия: как избежать банкротства и стать прибыльным. – М.: Мир деловой книги, 1997. – 127 с.
122. *Чернявский А.Д.* Антикризисное управление. – К.: МАУП, 2000. – 208 с.
123. *Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С.* Финансы предприятий: Учебное пособие. – М.: Инфра, М. 1999. – 343 с.
124. *Шершеневич Г.Ф.* Курс торгового права. – М.: Бр. Башмаковы, 1912. – Т. IV. – 164 с.
125. *Шершеневич Г.Ф.* Учение о несостоятельности. – Казань, 1890. – 148 с.
126. *Щербина В. С.* Господарське право України. – К.: Атта, 1999. – 336 с.
127. Экономика предприятия: Учебник / Под ред. проф. О. И. Волкова – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 520 с.
128. Экономика предприятия: Учебник / под общей ред. С.Ф. Покропивного. – 2-е изд. перераб. и доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 460 с.
129. *Явич Л. С.* Право социалистического развитого общества. Сущность и принципы. – М.: Юрид. лит., 1978. – 224 с.
130. *Явич Л.С.* Общая теория права. – Л.: ЛГУ, 1976. – 287 с.
131. *Яковлев В.Ф., Якушев В.С.* Правовые основы регулирования хозяйственной деятельности. – Свердловск: УрГУ, 1979. – 81 с.
132. Communicating a Crisis // Business Life. – 1996/1997. – December/January.
133. *Fink S.* Crisis Management – New York, 1986, p. 17.
134. Focus Crisis Management // PR Week. – 1995. – 17 February
135. Managing Nine Crises Business Houghton Mifflin Company. – Boston, 1996. – P. 9
136. *Meyers G. 3.* Managing Nine Crises Business // Houghton Mifflin Company. – Boston, 1996. – P. 44.
137. *Reilfy R. T.* Public Relations in Action // Englewood Cliffs. – New Jersey, 1993. – P. 31.
138. *Ross M. H.* Management Conflict. – Yale University Press, 1993.

Додаток А

Договір №__1/2001(97)___ на поставку природного газу

м. Київ

“07” 07 1997 р.

Відповідно до договору № 2ГУ-97 від 31 грудня 1996 р. між ЗАТ «Газпром» і АТЗТ «Інтергаз» акціонерне товариство закритого типу «Інтергаз», іменоване надалі «Інтергаз», в особі Президента Бакая Ігоря Михайловича, що діє, на підставі Статуту, з одного боку, і Орендне Виробниче Управління Житлово-комунального Господарства, іменоване надалі «Споживач», в особі начальника Управління Івана Васильовича Остачука, що діє на підставі Статуту орендарів, з другого боку, керуючись ухвалою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 1996 г.; №1539 «Про порядок забезпечення природним газом народного господарства і населення з 1997 року» і наказом Державного комітету України по нафті і газу від «01»11.1994р. № 355, уклали Цей Договір про нижченаведене:

1. Предмет договору

1.1. “Інтергаз” зобов’язується поставити в період з «1» січня 1997 р. по «28» лютого 1997 р., а Споживач прийняти і сплатити природний газ в обсязі 1890 тис. куб. м згідно з Реєстром, який є невід’ємною частиною цього Договору.

1.2. Загальна вартість природного газу, що поставляється за даною угодою, складає 151 200 (сто п’ятдесят одна тисяча двісті) доларів США.

2. Обов’язки сторін

2.1. Інтергаз зобов’язується:

2.1.1. Довести до Споживача через газові мережі газотранспортних організацій природний газ в кількості і строки згідно з Реєстром.

2.1.2. Щомісячно до 5 числа місяця, наступного за звітним, приймати від Споживача Акт про обсяги спожитого природного газу за попередній місяць.

2.1.3. Щоквартально до 10 числа місяця, наступного за звітним кварталом, приймати від Споживача двосторонній Акт звірки взаєморозрахунків за попередній квартал.

2.2. Споживач зобов’язується:

2.2.1. Прийняти природний газ у кількості і в строки, передбачені Реєстром, і сплатити його у встановлений цим Договором термін.

2.2.2. Щомісячно спільно з газозбутовою організацією складати і не пізніше 5 числа місяця, наступного за звітним, представляти в Інтергаз Акт про обсяги спожитого природного газу за попередній місяць.

3. Порядок і умови поставки, приймання і обліку газу

3.1. “Інтергаз” забезпечує поставку газу Споживачу через відповідні підприємства АТ «Укргазпром» і газорозподільні мережі підприємств АПК «Укргаз» безпосередньо до Споживача.

3.2. Порядок і умови поставки і приймання природного газу встановлюються відповідно до Порядку забезпечення природним газом народного господарства і населення в 1997 році, затвердженого ухвалою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 1996 р. № 1539 і Правилами подачі і використання природного газу в народному господарстві України, затвердженими наказом Держнафтогазпрому України від 01.11.1994 р. №355.

3.3. Облік газу, що поставляється, здійснюється відповідними дочірніми підприємствами АТ «Укргазпром» і місцевими підприємствами ДАГК «Укргаз» або організаціями, що діють за їх дорученням, за участю Споживача на підставі свідчень контрольно-вимірвальних приладів, встановлених у Споживача.

3.4. Якість природного газу повинна відповідати вимогам ГОСТ 5542-37.

4. Ціна і порядок оплати

4.1. Ціна на природний газ встановлюється в доларах США на підставі Порядку формування цін на природний газ і тарифів на його транспортування, затвердженого наказом Міністерства економіки України від 20.12.1995 р. №186, і на момент укладення Цього Договору складає 83 (вісімдесят три) долари США за одну тисячу кубічних метрів.

Ціна на газ включає оплату вартості транспортування газу до засувки Споживача: дочірньому підприємству АТ «Укргазпром» – 2 долари США, у тому числі 0,33 долари США ПДВ; місцевої газозбутової організації компанії «Укргаз» – 1 долар США, у тому числі 0,17 долари США ПДВ.

4.2. Ціна на природний газ може бути змінена за рішенням уряду України, про що “Інтергаз” письмово повідомляє Споживача протягом 5-ти днів з моменту надходження повідомлення про таку зміну.

4.3. Платежі за природний газ Споживач проводить шляхом перерахування на розрахунковий рахунок “Інтергазу” (або інший рахунок, письмово вказаний “Інтергазом”) грошових коштів в національній валюті України по курсу Національного Банку України до долара США на день зарахування засобів на рахунок Інтергазу відповідно до наступного порядку:

4.3.1. 50% вартості місячного обсягу природного газу, вказаного в Реєстрі, Споживач оплачує Інтергазу до 15 числа поточного місяця в порядку планового платежу незалежно від обсягів спожитого ним газу.

4.3.2. Остаточний розрахунок за фактично спожитий місячний обсяг природного газу Споживач здійснює не пізніше за 10 число місяця, наступного за звітним.

4.3.3. У разі сплати Споживачем суми, що перевищує вартість фактично спожитого ним місячного обсягу газу, “Інтергаз” проводить залік цієї суми в рахунок оплати газу, поставленого Споживачу в наступному місяці.

4.4. Сума договору може змінитися при настанні умов, передбачених пунктом 4.2 цього Договору.

5. Відповідальність сторін

5.1. У разі порушення зобов'язань за даною угодою Сторони мають право застосувати майнові санкції, передбачені цим Договором і чинним законодавством України.

5.2. Інтергаз звільняється від відповідальності за недопостачу газу при значному скороченні (більше 10% контрольних обсягів) або припиненні подачі його з Російської Федерації.

5.3. При різких похолоданнях (до 15 градусів Цельсія) з метою забезпечення населення і комунально-побутових споживачів на підставі «Правил подачі і використання природного газу в народному господарстві України» АТ «Укргазпром» має право зменшувати подачу природного газу Споживачам на величину до 10% добового споживання з подальшою допоставкою цих обсягів.

5.4. При недопоставках без поважних причин встановленого місячного обсягу газу Інтергаз сплачує Споживачу штраф у розмірі 0,5% від вартості недопоставленого обсягу газу.

5.5. За порушення строків оплати Споживач сплачує Інтергазу пеню у розмірі 0,5% від суми заборгованості за кожний день прострочення платежу.

5.6. У разі одностороннього розірвання цього Договору без поважної причини винна Сторона відшкодовує іншій Стороні усі збитки, що зазнали у зв'язку з цим, і сплачує штраф у розмірі 30% від суми невиконаної частини цього Договору.

5.7. Сплата пені або штрафу не звільняє винну Сторону від виконання договірних зобов'язань.

5.8. У разі невчасної оплати Споживачем поставлених йому обсягів газу Постачальник може обмежити або припинити подачу газу. Припинення і відновлення подачі газу проводиться за рахунок Споживача.

6. Порядок вирішення спорів

6.1. Всі спори між Сторонами, за якими не була досягнута угода, вирішуються відповідно до законодавства України в господарчому суді.

7. Термін дії договору

7.1. Цей Договір вважається укладеним з моменту його підписання Сторонами і діє до 31 грудня 1997 р.

7.2. У випадку, якщо поставки газу Споживачу почали здійснюватися "Інтергазом" до укладення цього Договору, всі положення цього Договору поширюють свою дію на весь період фактичної поставки газу Споживачу, у тому числі і до укладення Договору.

7.3. Якщо Сторони за один місяць до закінчення терміну дії Договору не заявлять про свій намір припинити договірні відносини, цей Договір вважається укладеним на новий термін.

8. Інші умови

8.1. Після підписання цього Договору всі попередні переговори і листування по ньому втрачають силу.

8.2. Сторони не несуть відповідальності за невиконання або неналежне виконання умов цього договору у випадках, коли його виконанню перешкождали форс-мажорні обставини.

При визначенні форс-мажорних обставин сторони керуються Конвенцією ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 року.

8.3. Цей Договір може бути змінений, доповнений або розірваний тільки на підставах, передбачених законом, або за угодою сторін з обов'язковим складанням письмового документа, підписаного уповноваженими представниками Сторін.

8.4. Всі доповнення і специфікації до цього Договору оформляються додатковими протоколами і угодами і підписуються договірними Сторонами.

8.5. Цей Договір складений в 2-х примірниках, що мають рівну юридичну силу, поодинці для кожної із сторін.

8.6. До цього Договору додається Реєстр про розподіл обсягів природного газу, який є невід'ємною частиною Договору.

9. Юридичні адреси і банківські реквізити сторін

Інтергаз	Споживач
Акціонерне товариство закритого типу «Інтергаз» Україна, 254107, р. Київ, вул. Нагірна, 27 р/р № 467555 у АБ «Укргазбанк» м. Києва, МФО 380478, окпо 23388478 тел. (004) 211-48-27, 219-30-04, 244-62-84 факс (004) 244-62-83, 219-30-71, 213-59-74	ОВУЖКГ, м. Запоріжжя Україна 332000 м. Запоріжжя вул. Макаренка, 162 р/р 509601 АК АПК „Україна” м. Запоріжжя МФО 313139 окпо 03345645 тел: (06143) 2-18-76 факс (06143) 2-26-72
Президент	Начальник управління
І.М. Бакай	І.В. Остапчук

Додаток Б

Додаткова угода до Договору 1/2001 від 07.07.97 р.

м. Київ

« 5 » жовтня 1997р.

АТЗТ «Інтергаз» іменоване надалі **Кредитор**, в особі Президента Черкасова І.Ф., що діє на підставі Статуту, з одного боку, і **ОВУЖКГ**, іменоване надалі **Боржник**, в особі Останчук І.В., що діє на підставі Статуту, з другого боку, уклали дану Додаткову угоду про нижченаведене:

1. Боржник передає Кредитору в рахунок забезпечення заборгованості в сумі 234511,20 (двісті тридцять чотири тис. п'ятсот одинадцять грн 20 коп) гривень, що по курсу НБУ на « 1 » 01 1994 р. (3,427) складає 68430,40 (шістдесят вісім тис. чотириста тридцять) доларів США за Договором 1/2001 07.07.97 р. прості векселі ОВУЖКГ, випущені на користь АТЗТ «Інтергаз», загальною номінальною вартістю 234511,20 (двісті тридцять чотири тис. п'ятсот одинадцять грн 20 коп) гривень, що по курсу НБУ на « 1 » 01 1994 р. (3,427) складає 68430,40 (шістдесят вісім тис. чотириста тридцять доларів 40 центів) доларів США, згідно з актом прийому-передачі векселів.

2. Дана Додаткова угода складена в двох примірниках поодиноці для кожної із сторін і є невід'ємною частиною Договору 1/2001 від 07.07.97р.

АДРЕСИ І РЕКВІЗИТИ СТОРІН

Кредитор

Боржник

Додаток В

Протокол розбіжностей
до Договору № **1/2001 (97)** від « **07** » **07** **1997** р.
на поставку природного газу

Редакція АТЗТ "Інтергаз"	Редакція «Споживача»
4.5 Відсутній	4.5. За згодою Інтергазу Споживач може проводити платежі за спожитий природний газ шляхом проведення взаємозаліків між Інтергазом і своїми дебіторами, у тому числі бюджетними організаціями всіх рівнів відповідно до Графіка погашення заборгованості, який є невід'ємною частиною договору. Залік взаємних вимог оформляється окремим протоколом.
4.3.1. 50% вартості місячного обсягу природного газу, вказаного в реєстрі, Споживач оплачує Інтергазу до 15 числа поточного місяця в порядку планового платежу незалежно від обсягів спожитого ним газу.	4.3.1. Виключити.
5.5. За порушення строків оплати Споживач сплачує Інтергазу пеню у розмірі 0,5% від суми заборгованості за кожний день прострочення.	5.5. За порушення строків погашення боргу споживач сплачує Інтергазу пеню у розмірі 0,2% від суми заборгованості за кожний день прострочення платежу, але не більше подвійної облікової ставки НБУ, що діяла в період, за який стягається пеня.

За ІНТЕРГАЗ

За СПОЖИВАЧА

Додаток Е

Лист від 02.07.2001р.

У зв'язку з складним фінансовим станом управління, пов'язаним з бюджетним боргом, погасити вексель 01.07.2001 р. не маємо можливості у зв'язку з відсутністю засобів на розрахунковому рахунку.

Начальник управління

І.В. Остапчук
02.07.2001

Головний бухгалтер

А.О. Губко

Додаток Ж

Заява про порушення справи про банкрутство

НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА
КОМПАНІЯ УКРАЇНИ
01001, м. Київ-001,
вул. Б. Хмельницького, 6
Тел.: (044) 461 25 37, <http://www.noftogoz.net>
Факс 461 23 10
03.06.04 № 208
На № _____

NATIONAL JOINT – STOCK
COMPANY OF UKRAINE
Код ЗКПО 20077720,
р/р №110053012609
ГОУ „Промінвестбанк України”,
МФО 160012, код ЗКПО 03339002

Господарський суд
Запорізької області
69001, м. Запоріжжя,
вул. Тюленіна, 21.

Кредитор: Національна акціонерна компанія:
“Нафтогаз України”,
01001, м. Київ,
вул. Б. Хмельницького, 6,
р/р № 110053012609 в ГОУ
“Промінвестбанку України”,
МФО 160012, код ЄДРПОУ
20077720

Боржник: орендне виробниче управління
житлово-комунального госпо-
дарства
Запорізька обл., м. Запоріжжя,
вул. Макаренка, 162,
р/р № 26002470035001
в АКБ “Україна”, МФО 313366,
код 03345645

ЗАЯВА про порушення справи про банкрутство

Національна акціонерна компанія “Нафтогаз України” (далі-Компанія) є за-
конним векселедержателем простого векселя № 693131391140 на суму 234511,00.

гривень, емітованого орендним виробничим управлінням житлово-комунального господарства 5 жовтня 1999 року, з терміном платежу – 1 липня 2001 року.

Відповідно до ст. 21 Закону України «Про цінні папери і фондову біржу», «вексель – цінний папір, який свідчить про безумовне грошове зобов'язання векселедавця сплатити після настання строку визначену суму грошей власнику векселя (векселедержателю)».

У зв'язку з неоплатою зазначений вексель було опротестовано приватним нотаріусом міського нотаріального округу 2 липня 2001 року та 19 жовтня 2001 року приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу було вчинено виконавчий напис.

На підставі вищезазначеного та керуючись ст.ст. 3, 18, 24 Закону України «Про виконавче провадження» вперше НАК «Нафтогаз України» звернулась до відділу державної виконавчої служби міського управління юстиції 26.11.01 (копія додається) з заявою про відкриття виконавчого провадження за виконавчим написом нотаріуса та одержала постанову про відкриття виконавчого провадження від 10 січня 2002 року (копія додається), але 09.07.02 державної виконавчої служби районного управління юстиції (ДВС РУЮ) виносить постанову про повернення виконавчого документа стягувачу (копія додається), зазначену постанову було оскаржено та рішенням місцевого суду Запорізької області від 26 вересня 2002 року у справі №2-1393/2002, визнано дії державного виконавця неправомірними, а постанову скасовано як незаконну.

Оскільки постанову ДВС від 09.07.02 було скасовано, НАК «Нафтогаз України» повторно звернулась до відділу державної виконавчої служби міського управління юстиції м. Запоріжжя 25.09.02 (копія додається) з заявою про відкриття виконавчого провадження за виконавчим написом нотаріуса та одержала постанову про відкриття виконавчого провадження від 28 вересня 2002 року (копія додається),

Статтею 1 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» дано визначення поняття «боржник», а саме це «суб'єкт підприємницької діяльності, неспроможний виконати свої грошові зобов'язання перед кредиторами, у тому числі зобов'язання щодо сплати податків і зборів, протягом трьох місяців після настання встановленого строку їх сплати».

Таким чином, визначений Законом 3-х місячний термін минув, оскільки з моменту відкриття виконавчого провадження – 10.01.02 до дати подання цієї заяви минуло більше двох років. За цей термін відділом державної виконавчої служби міського управління юстиції борг за виконавчим написом нотаріуса не стягнуто, а заборгованість перед НАК «Нафтогаз України» не погашено.

Отже, орендне виробниче управління житлово-комунального господарства є неплатоспроможним боржником.

Ст. 1 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» вимоги підтверджені виконавчими документами і є безспірними.

Виходячи з вищезазначеного, наявність безспірних вимог НАК «Нафтогаз України» до орендного виробничого управління житлово-комунального господарства у

сумі 236 211,00 грн підтверджується виконавчим написом, вчиненим 19 жовтня 2001 року приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу.

На підставі викладеного та керуючись статтями 2, 12, 67 Господарського процесуального кодексу України, статтями 1, 6, 7, 11, 12 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”,

ПРОСИМО:

1. Порушити справу про банкрутство орендного виробничого управління житлово-комунального господарства (Запорізька обл., м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162, р/р № 26002470035001 в АКБ “Україна”, МФО 313366, код 03345645).

2. За рахунок майна боржника задовольнити майнові вимоги Національної акціонерної компанії “Нафтогаз України” на суму 236 211,00 гривень (двісті тридцять шість тисяч двісті одинадцять гривень), що складається з суми боргу за векселем – 234 511,00 гривень та 1 700,00 гривень за оплату нотаріальних послуг по вчиненню виконавчих написів та перерахувати цю суму на розрахунковий рахунок Національної акціонерної компанії “Нафтогаз України”: № 260053012609 в ГОУ “Промінвестбанку України” м. Київ, МФО 300012, код ЄДРПОУ 20077720.

3. З метою забезпечення майнових вимог кредитора накласти арешт на майно та кошти боржника у розмірі заявлених вимог.

Начальник
юридичного департаменту

Р.С. Остапенко

Додаток 3

Заперечення на відзив боржника

Господарський суд
Запорізької області
Справа №21/124
Суддя Петренко І.В.

ЗАПЕРЕЧЕННЯ на відзив боржника від 05.07.2004р. № 881

НАК “Нафтогаз України” – розглянула відзив Орендного виробничого управління житлово-комунального господарства м. Запоріжжя у справі №21/124, вважаємо його необґрунтованим та таким, що не відповідає нормам чинного законодавства, виходячи з наступного.

1) Твердження боржника щодо порушення НАК “Нафтогаз України” та АТЗТ “Інтергаз” порядку уступки права вимоги не відповідає законодавству, оскільки правовий режим обігу векселів України регулюють Закон України “Про обіг векселів в Україні” та Закон України “Про приєднання України до Женевської конвенції 1930 року, якою запроваджено Уніфікований закон про переказні векселі та прості векселі”.

Застосовувати Цивільний кодекс Української РСР, який діяв на момент вчинення протесту та виконавчого напису на векселі, не можна, оскільки даний кодекс не регулює відносини суб'єктів господарювання у сфері вексельного обігу.

2) Відповідно до п. 164 Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 14 червня 1994 р. №18/5, для стягнення грошових сум або вимог від боржника майна нотаріуси вчиняють виконавчі написи на документах, що встановлюють заборгованість. Обмежень щодо місцезнаходження нотаріуса, який вчиняє виконавчий напис, законодавством не встановлено.

Згідно з п.165 нотаріус вчиняє виконавчі написи, якщо подані документи підтверджують безспірність заборгованості або іншої відповідальності боржника перед стягувачем і за умови, що з дня виникнення права вимоги минуло не більше трьох років, а у відносинах між підприємствами, установами та організаціями – не більше одного року.

Тому відповідно до вказаних норм вчинити виконавчий напис нотаріус може протягом року від дня виникнення права вимоги, тобто протесту у неоплаті простого векселя.

Посилання боржника на п.174 Інструкції щодо обов'язку вчинити виконавчий напис тільки за місцем знаходження платника, а також на те, що виконавчий напис робиться в день, коли вексель підлягає оплаті, чи в один з двох наступних

робочих днів, не відповідає дійсності, оскільки даний пункт стосується лише протесту векселів про неоплату і не передбачає вчинення виконавчих написів (п.174 Інструкції “Протест векселів про неоплату вчиняються нотаріусами за місцезнаходженням платника або за місцем платежу (доміцильовані векселі, тобто векселі, які підлягають оплаті у третьої особи), а протест векселів про неакцепт та недатування акцепту – за місцезнаходженням платника”).

На підставі викладеного вважаємо відзив боржника необґрунтованим.

Керуючись статей 2, 12, 67 ГПК України, статей 1, 6, 7, 11, 12 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”,

ПРОШУ:

Порушити справу про банкрутство виробничого управління житлово-комунального господарства та за рахунок майна боржника задовольнити вимоги НАК “Нафтогаз України” на суму 236 211 грн.

Представник
НАК “Нафтогаз України”

І.П Коваленко

Додаток К

Ухвала господарського суду

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД Запорізької області

УХВАЛА

30.07.2004

справа №21/124

Суддя Петренко І.В., розглянувши матеріали заяви кредитора: Національної акціонерної компанії “Нафтогаз України”, м. Київ, до боржника: орендного виробничого управління житлово-комунального господарства (код ЄДРПОУ 03345645), Банк, який здійснює розрахунково-касове обслуговування боржника:

1. АКБ “Україна”, м. Запоріжжя
2. ЗОФ АКБ «Укрсоцбанк», м. Запоріжжя

за участю представників:

кредитора: І.П. Коваленко, дов. 16-411 від 19.08.2004;

боржника: Головатенко В.О., дов. № 1340 від 24.12.2003;

банку 1-2: не з'явився;

ВСТАНОВИВ

Ухвалою від 16.06.2004 за заявою Національної акціонерної компанії “Нафтогаз України” порушене провадження у справі про банкрутство орендного виробничого управління житлово-комунального господарства, підготовче засідання призначено на 12.07.2004. У судовому засіданні 12.07.2004 на підставі ст. 77 ГПК України оголошувалась перерва для надання сторонами додаткових доказів до 26.07.2004. Ухвалою від 26.07.2004 на підставі ст. 77 ГПК України підготовче засідання відкладалось до 30.07.2004.

14.06.2004 Кредитор подав заяву про банкрутство боржника у зв'язку з неспроможністю останнього виконати зобов'язання щодо сплати за простим векселем № 693131391140 (векселедавець-боржник, сума 234511 грн, строк сплати 01.07.2001). У зв'язку з неоплатою зазначений вексель було опротестовано 02.07.2001 та 19.10.2001 вчинено виконавчий напис. 28.09.2002 державним виконавцем ВДВС районного управління юстиції було винесено постанову про відкриття виконавчого провадження на виконання зазначеного виконавчого напису. На цей час як у добровільному, так і примусовому порядку виконавчий документ боржником не виконаний.

Боржник у наданому відзиві проти заяви заперечує. Вважає то належним: кредитором за векселем є АТЗТ “Інтергаз”, оскільки кредитор не надав боржнику доказів переходу до нього права вимоги за векселем. Боржник прийняв всі необхідні заходи з: погашення заборгованості по векселю, проводив розрахунки з АТЗТ “Інтергаз”. Також: вважає, що кредитором були порушені норми закону при опротестувати векселя та вчиненні виконавчого напису. Просить залишити заяву кредитора без розгляду у зв’язку з грубим порушенням чинного законодавства.

Заслухавши представника кредитора та розглянувши матеріали справи, суд, встановив.

Орендне виробниче управління житлово-комунального господарства зареєстроване розпорядженням районної державної адміністрації від 06.11.1992 №221, код за ЄДРПОУ, 03345645, Юридична адреса боржника — Запорізька область, м. Запоріжжя, вул. Макаренко, 162.

07.07.1997 між боржником (споживачем) та акціонерним товариством закритого типу “Інтергаз”, м. Київ (постачальником), був укладений договір на поставку природного газу, відповідно до якого постачальник зобов’язався поставити у період 01.01.1997-28.02.1997, а споживач прийняти та оплатити природний газ, в обсязі 1890 тис. куб. м загальною вартістю 151200 доларів США. Згідно з додатковою угодою від 05.10.1997 до договору споживач (боржник) у рахунок погашення заборгованості передав 05.10.1997 постачальнику простий вексель № 693131391140 (векселедавець — боржник, сума 234511 грн, строк сплати 01.07.2001).

Суд встановив, що за станом на 02.07.2001 векселедержателем векселя був кредитор — Національна акціонерна компанія “Нафтогаз України”. 02.07.2001 на прохання ЗАТ “Вексельно-розрахунковий центр Національної акціонерної компанії “Нафтогаз України”, діючого на підставі генерального договору № 4/99-К-14/4 від 04.01.1999, від імені кредитора приватний нотаріус районного нотаріального округу Запорізької області Котопчук В.М., пред’явив 02.07.2001 до векселедавця (боржника) вимоги про оплату за векселем і не отримав платежу у зв’язку з відсутністю грошових коштів. 02.07.2001 зазначений вексель був опротестований приватним нотаріусом районного нотаріального округу Запорізької області Котопчук В.М., про що складений акт про протест векселя про неоплату (реєстр. № 1405).

19.10.2001 приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Іванчук М.В на підставі акта про протест векселя про неоплату від 02.07.2001 вчинив виконавчий напис та запропонував звернути стягнення з боржника на користь кредитора у розмірі 234511 грн (реєстр. № 1849).

25.09.2001 державним виконавцем відділу ДВС районного управління юстиції Виленко О.В. було відкрите виконавче провадження з виконання виконавчого напису від 19.10.2001. На запит суду відділ ДВС районного управління юстиції повідомив, що за виконавчим написом від 19.10.2001 стягнення та перерахувань коштів кредитором не проводилось у зв’язку з відсутністю майна боржника та знаходженні у відділі 18 виконавчих проваджень про стягнення з боржника коштів на загальну суму 1200000 грн.

Заперечення боржника щодо незаконності заявлених вимог не можуть бути прийняті з наступних обставин.

Відповідно до статті 21 Закону України “Про цінні папери і фондову біржу” вексель є цінним папером, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця сплатити після настання строку визначену суму грошей власнику векселя (векселедержателю).

Згідно з чинним законодавством, що діяло на момент видачі простого векселя № 693131391140, зокрема розділу II Правил виготовлення і використання вексельних бланків, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 10 вересня 1992 р. №528 «Про затвердження Правил виготовлення і використання вексельних бланків, п. 16, 77 Положення про переказний та простий вексель, затвердженого постановою ЦВК і РНК СРСР від 7 серпня 1937 р. № 104/1341, особа, в якій знаходиться простий вексель, вважається законним векселедержателем, якщо її право базується на безперервному ряді індосаментів, навіть якщо останній індосамент є бланковим.

На простому векселі № 693131391140 векселедержателем АТЗТ «Інтергаз» написаний бланковий індосамент «сплатити наказую, без обороту на мене». Враховуючи додержання вимог законодавства при передачі векселя та знаходження його у кредитора, Національна акціонерна компанія “Нафтогаз України” є його законним векселедержателем.

Боржник не надав доказів визнання судом простого векселя № 693131391140 недійсним.

Посилання боржника на норми ст. 513, 516, 517 Цивільного кодексу України, відповідно до яких боржник має право не виконувати свого зобов'язання, новому кредиторі до надання боржникові доказів переходу до нового кредитора прав у зобов'язанні не можуть бути прийняті судом, оскільки про перехід до Національної акціонерної компанії “Нафтогаз України” права вимоги за векселем № 693131391140 боржник дізнався при його опротестуванні 02.07.2001.

Згідно зі ст. 220 Цивільного кодексу УРСР, що діяла на момент видачі векселя № 693131391140, зобов'язання припиняється за згодою сторін, зокрема угодою про заміну одного зобов'язання іншим між тими ж особами. Сторони за договором від 01.07.1997 між боржником та АТЗТ «Інтергаз» припинили зобов'язання боржника в частині сплати за спожитий природний газ грошовими коштами у сумі 234511 грн шляхом передачі боржником та прийняття АТЗТ «Інтергаз» простого векселя №693131391140 на таку ж суму. З врахуванням тієї обставини, що на 02.07.2001 боржник дізнався про зміну векселедержателя, його посилання про те, що вподовж 2003–2004 рр. він проводив з АТЗТ «Інтергаз» розрахунки за векселем №693131391140, не можуть бути прийняті в якості доказів сплати за цим векселем його законному векселедержателю – Національній акціонерній компанії “Нафтогаз України”.

Доводи боржника про незаконність дій кредитора з опротестування векселя, вчинення виконавчого напису спростовуються матеріалами справи. До того ж боржник не надав доказів оскарження нотаріальних дій з опротестування векселя та визнання виконавчого напису на векселі незаконним.

За таких обставин суд вважає за необхідне визнати вимоги кредитора у сумі 234511 грн.

Відповідно до довідки банку від 22.06.2004 залишок коштів: на рахунках боржника за станом на 22.06.2004 складає 6641,15 грн, на два рахунки накладено арешт. Згідно з довідкою банку від 05.07.2004 залишок коштів на рахунках боржника за станом на 05.07.2004 складає 1022.53 грн.

Залишкова вартість основних засобів боржника за станом на 01.07.2004 складає 774250.28 грн. Дебіторська заборгованість за житлово-комунальні послуги за станом на 01.07.2004 складає 2078 тис. грн.

Вищевикладене свідчить про наявність підстав для ведення справи про банкрутство боржника.

З метою виявлення інших кредиторів та можливих санаторів слід зобов'язати заявника в 10-денний термін подати в офіційні друковані органи газети “Голос України” чи “Урядовий кур'єр” оголошення про порушення справи про банкрутство. Газетне оголошення має містити повне найменування боржника, його поштову адресу, банківські реквізити, найменування та адресу господарського суду, номер справи, дату порушення провадження по справі, відомості про розпорядника майна.

З метою упорядкування процесу призначаються терміни:

- складання розпорядником майна реєстру вимог кредиторів;
- проведення попереднього засідання суду;
- скликання перших загальних зборів кредиторів;
- засідання суду, на якому буде винесена ухвала про санацію боржника або про визнання банкрутом, відкриття ліквідаційної процедури або припинення провадження по справі про банкрутство.

З метою забезпечення майнових прав кредиторів суд вважає за необхідне призначити розпорядником майна боржника арбітражного керуючого Катенко О.В. (ліцензія Мінекономіки АА № 846416 від 13.03.2002, 02002, м. Київ, а/с 809), кандидатура якого відповідає вимогам ст. 13 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”.

Керуючись ст. ст. 5, 11, 13 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, суд

УХВАЛИВ:

Визнати вимоги Національної акціонерної компанії “Нафтогаз України” у сумі 234511 грн.

Зобов'язати Національну акціонерну компанію “Нафтогаз України” в 10-денний строк подати в офіційний друкований орган – газету “Голос України” чи газету “Урядовий кур'єр” оголошення про порушення справи про банкрутство орендного виробничого управління житлово-комунального господарства, зареєстрованого розпорядженням районної державної адміністрації від 06.11.1992 №221, код за ЄДРПОУ 03345645, юридична адреса боржника – м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162. Примірник оголошення надати суду у строк до 15.08.2004.

Розпорядником майна призначити арбітражного керуючого Катенко Олександра Валентиновича (ліцензія Мінекономіки АА № 846416 від 13.03.2002, 02002, м. Київ, а/с 809).

Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання

Зобов'язати розпорядника майна скласти реєстр вимог кредиторів, який надати суду до 08.10.2004.

Попереднє засідання суду призначити на 18.10.2004 на 11-00.

Зобов'язати розпорядника майна скликати перші загальні збори кредиторів до 28.10.2004.

Засідання на якому буде винесена ухвала про санацію боржника або про визнання його банкрутом, відкриття ліквідаційної процедури або припинення провадження по справі про банкрутство призначити на 11.11.2004 на 11-00.

Засідання відбудеться в приміщенні господарського суду Запорізької області за адресою: 69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4.

Копію ухвали надіслати кредитору, боржнику, банкам, розпоряднику майна, Державному органу з питань банкрутства Запорізькій філії Агентства з питань банкрутства.

Суддя
(ухвалу оформлено 03.08.04)

Петренко І.В.

Додаток Л

Апеляційна скарга боржника

ОРЕНДНЕ ВИРОБНИЧНЕ УПРАВЛІННЯ
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА

69000, м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162

тел. 2-18-76; т/ф 2-19-93

05.08.04 № 801

На № _____ від _____

р/р 26004320109755, ЗОФ АКБ
“Укрсоцбанк”, М.Запоріжжя, МФО
313010, ОКПО 03345645

Апеляційний господарський суд
Запорізької області
69061 р. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21

Визначення місцевого господарського
суду Запорізької області від 30.07.2004
р. у справі № 21/124

Кредитор: Національна акціонерна компанія
“Нафтогаз України”
01001 м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 6
р/р. № 110053012609 в ГОУ “Пром-
інвестбанку України”, МФО 160012,
код. 20077720

Боржник: Орендне виробниче управління
житлово-комунального господарства
69000 м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162
р/р № 26004320109755 в ЗОФ
“Укрсоцбанк”
м. Запоріжжя, МФО 313010,
окпо 03345645.

Про порушення справи
про банкрутство.

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА БОРЖНИКА

Ухвалою Господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. задоволено заяву НАК “Нафтогаз України” про порушення справи про банкрутство орендного виробничого управління житлово-комунального господарства.

ОВУЖКГ вважає, що ухвала Господарського суду суперечить нормам чинного законодавства на таких підставах.

07.07.1997 р. між ОВУЖКГ і АТЗТ “Інтергаз” укладений договір на поставку природного газу, 05.10.1999г. ОВУЖКГ видало АТЗТ “Інтергаз України” простий вексель №693131391140 на суму 234511,20 грн, тобто належним кредитором є АТЗТ “Інтергаз України”.

Відповідно до п.4.5. протоколу розбіжностей ОВУЖКГ може проводити платежі за спожитий природний газ шляхом проведення взаємозаліків між АТЗТ “Інтергаз України” і своїми дебіторами.

Згідно п. 8.3., 8.4. договір може бути змінений, доповнений, розірваний тільки на підставі, передбаченій законом або за погодженням сторін і обов'язковим складанням письмового документа.

Кредитор порушив норми матеріального права, зокрема вимоги ст.513, ст.516, ст.517 ГК України – поступка права вимоги від одного кредитора іншому здійснюється у письмовій формі, у випадку не направлення письмового повідомлення кредитор несе ризик настання несприятливих для нього наслідків і заповнення боржником свого зобов'язання першому кредитору є належним до виконання. ОВУЖКГ має право не виконувати своє зобов'язання новому кредитору до того, як будуть направлені боржнику докази переходу до нового кредитора прав в зобов'язанні, що дає ОВУЖКГ право визнати за належного кредитора тільки АТЗТ “Інтергаз України”.

23.12.2003 р. на адресу ОВУЖКГ направлений лист за вих. №3/130 за підписом президента АТЗТ “Інтергаз”, згідно з яким АТЗТ “Інтергаз України” не є проти погашення заборгованості за природний газ боржниками ОВУЖКГ або їх продукцією:

– за накладною № 24 від 23.01.2004 р. ОВУЖКГ провело розрахунок по векселю продукцією на суму 26209,21 грн.

– за накладною № 612 від 29.12.2003 р. ОВУЖКГ провело розрахунок по векселю продукцією на суму 160000,00 грн.

Таким чином, сума погашеної заборгованості по векселю складає 186209,21 грн.

У зв'язку із закінченням терміну довіреності ЯТС № 320528 від 25.02.2004 р., виданої АТЗТ “Інтергаз України”, і не отримання продукції ОВУЖКГ вимушено повернути накладну № 172 від 28.02.2004 р. на суму 47750,00 грн своєму боржнику – (ВВК-20) м. Запоріжжя.

Таким чином, ОВУЖКГ вжило всіх можливих заходів по оплаті векселя.

Кредитором порушені вимоги закону України «Про обіг векселів в Україні» від 05.04.2001 р. № 2374-111, зокрема ст.8 Закону: «Вексель, опротестований нотаріусом (виконавчий напис нотаріуса) у встановленому законному порядку, є виконавчим документом. Виконавчий напис ставиться безпосередньо на векселі, одночасно з опротестовуванням векселя.

У нашому випадку вексель був опротестований 02.07.2001 р., а виконавчий напис поставлений 19.10.2001 р. – порушений п.4 ст.2 Закону України «Про обіг векселів в Україні».

Кредитором порушені вимоги ст. 174 Інструкції про порядок здійснення нотаріальних дій нотаріусом України від 14.06.1994 р. №18/5 – протест векселів про неплатіж (виконавчий напис нотаріуса) здійснюється нотаріусами по місцю знаходження платника, нотаріусом нотаріального округу, а не нотаріусом Київського міського нотаріального округу.

У порушення п. 15, ст.47 «Уніфікований законом про перевідні векселі і прості векселі» від 07.06.1930 р. всі трасанти, акцептанти, індосанти і особи, які забезпечують авалем платіж по перевідному векселю, є солідарно відповідальними перед векселедержателем, тобто НАК «Нафтогаз України» має повне право стягнути заборгованість по оплаті векселя з АТЗТ «Інтергаз України», чого кредитор не зробив.

ОВУЖКГ просить провести перевірку по даному факту і порушити кримінальну справу відносно посадовців АТЗТ “Інтергаз України” за ознаками ст. 190 ч.4 УК України – шахрайство.

Начальник управління

І.В. Остапчук

Додаток М

Доповнення до апеляційної скарги боржника

ОРЕНДНЕ ВИРОБНИЧНЕ УПРАВЛІННЯ
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА

69000 м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162

р/р 26004320109755, ЗОФ АКБ
“Укрсоцбанк”, м.Запоріжжя,
МФО 313010, ОКПО 03345645

20.09.04 № 973

На № _____ від _____

Апеляційний господарський суд
Запорізької області
69061 р. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21

Ухвала місцевого господарського суду
Запорізької області від 30.07.2004 р. у
справі № 21/124

Кредитор: Національна акціонерна компанія
“Нафтогаз України”
01001 р. Київ, вул. Б. Хмельницького, 6
р/р № 110053012609 в ГОУ “Промінвест-
банку України”, МФО 160012, код.
20077720

Боржник: Орендне виробниче управління
житлово-комунального господарства
69000 м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162
р/р № 26004320109755 в ЗОФ “Укрсоц-
банк”
м. Запоріжжя, МФО 313010,
окпо 03345645.

Про порушення справи про банкрутство

ДОПОВНЕННЯ ДО АПЕЛЯЦІЙНОЇ СКАРГИ БОРЖНИКА

До раніше поданої апеляційної скарги від 05.08.2004 р. за вих. №947 ОВУЖКГ додатково повідомляє підстави, за якими порушено питання про перегляд рішення Господарського суду Запорізької області:

1. Під час засідання Господарського суду Запорізької області 30.07.2004 р. ОВУЖКГ було заявлено усне клопотання про залучення до участі у справі в якості третьої особи, що не заявляє самостійних вимог, АТЗТ “Інтергаз”, якому виданий простий вексель і за яким ОВУЖКГ провело розрахунок по погашенню векселя на суму 186209,21 грн і залучення якого до участі у справі в якості третьої особи було необхідним для всестороннього, повного і об’єктивного розгляду в судовому процесі всіх обставин справи в їх сукупності. Проте Господарський суд не вирішив питання про допуск АТЗТ “Інтергаз” як третю особу і не виніс із цього приводу ухвали. Не залучив до участі в справі як третьої особи за своєю ініціативою, чим порушив вимоги ст.ст. 18, 27 ГПК України.

2. Кредитор не вжив заходів до судового врегулювання суперечки у випадках, передбачених статтею 5 ГПК, і можливість такого врегулювання не втрачена, тобто кредитор не звертався до установи банку за отриманням з боржника заборгованості, коли вона повинна бути одержана через банк.

Таким чином, господарський суд припустився неправильного застосування норм процесуального права, зокрема ст. ст. 18, 27, 43, 5 ГПК України, що спричинило ухвалення необґрунтованого рішення про порушення справи про банкрутство ОВУЖКГ.

На підставі вищевикладеного і керуючись ст.ст. 91, 103 Господарсько процесуального кодексу України,

ПРОШУ:

1. Відмінити рішення Господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. у повному обсязі і залишити заяву НАК “Нафтогаз України” без розгляду.

Начальник управління

І.В. Остапчук

Додаток Н

Відзив на апеляційну скаргу ОВУЖКГ

НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА
КОМПАНІЯ УКРАЇНИ
01001, м. Київ-001, вул. Б. Хмельницького, 6

Тел.: (044) 461 25 37, <http://www.noftogoz.net>
Факс 461 23 10

20.09.04 № 311

На № _____

NATIONAL JOINT – STOCK
COMPANY OF UKRAINE

Код ЗКПО 20077720,
р/р №260053012609

ГОУ „Промінвестбанк України”,
МФО 300012, код ЗКПО 00039002

Запорізький апеляційний
господарський суд
69001, м. Запоріжжя,
вул. Тюленіна, 21.

Кредитор: Національна акціонерна компанія:
“Нафтогаз України”,
01001, м. Київ,
вул. Б. Хмельницького, 6,
р/р № 110053012609 в ГОУ
“Промінвестбанку України”,
МФО 160012, код ЄДРПОУ 20077720

Боржник: орендне виробниче управління жит-
лово-комунального господарства
м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162,
р/р № 26002470035001
в АКБ “Україна”, МФО 313366,
код 03345645

Справа № 21/124

ВІДЗИВ

на апеляційну скаргу ОВУЖКГ № 947 від 05.08.04.

НАК “Нафтогаз України” розглянув апеляційну скаргу ОВУЖКГ №947 від 05.08.04 і вважає її безпідставною, виходячи з наступного.

Відповідно до п.3 ст.6 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” справа про банкрутство порушується господарським судом, якщо безспірні вимоги кредитора (кредиторів) до борж-

ника сукупно складають не менше трьохсот мінімальних розмірів заробітної плати, які не були задоволені боржником протягом трьох місяців після встановленого для їх погашення строку, якщо інше не передбачено цим Законом.

Таким чином, законодавство України передбачає три основні вимоги щодо порушення справи про банкрутство і саме з дотриманням цих вимог порушується справа про банкрутство. В данному випадку НАК “Нафтогаз України” направлено заяву про порушення справи про банкрутство ОВУЖКГ з дотриманням вимог ст.6 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, а саме:

- безспірність вимог підтверджено виконавчим написом нотаріуса Київського міського нотаріального округу Іванчук М.В. № 1849 від 19 жовтня 2001 року;
- безспірні вимоги повинні складати не менше трьохсот мінімальних розмірів заробітних плат, на момент подання заяви гранична сума становила 61 500,00 грн, в той час як борг за зазначеним векселем становить 234 511,00 грн;
- вимоги не були задоволені боржником протягом трьох місяців, оскільки відлік строку рахується з дня, коли ОВУЖКГ взяло на себе обов’язок сплатити за зазначеним векселем, тобто з 1 липня 2001 року, а навіть не з моменту відкриття виконавчого провадження.

На підставі викладеного та керуючись ст. 6 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”,

ПРОСИМО:

Залишити апеляційну скаргу ОВУЖКГ № 947 від 05.08.04 без задоволення, а ухвалу господарського суду Запорізької області від 30.07.04 у справі №21/124 без змін.

Представник
НАК “Нафтогаз України”

І.П. Куделя

Додаток П

Заява боржника прокурору

ОРЕНДНЕ ВИРОБНИЧНЕ УПРАВЛІННЯ
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА

69000, м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162

р/р 26004320109755, ЗОФ АКБ
“Укрсоцбанк”, м. Запоріжжя,
МФО 313010, ОКПО 03345645

27.08.04 № 903

На № _____ від _____

Прокурору
Запорізького району
Сухому С.О.

ЗАЯВА

07.07.1997 р. між ОВУЖКГ і АТЗТ “Інтергаз України” укладений договір на поставку природного газу, 05.10.1999 р. ОВУЖКГ видало АТЗТ „Інтергаз України” простий вексель №693131391140 на суму 234511,20 грн, тобто належним кредитором є АТЗТ „Інтергаз України”.

23.12.2003 р. на адресу ОВУЖКГ, за підписом президента АТЗТ “Інтергаз”, направлений лист за вих. № 3/130, згідно з яким кредитор не є проти погашення заборгованості по векселю боржниками ОВУЖКГ або їх продукцією. Згідно з листом ОВУЖКГ провело розрахунок по векселю з АТЗТ „Інтергаз” на суму 186209,21 грн, що підтверджується накладними № 24 від 23.01.2004 р. і № 612 від 29.12.2003 р. продукція була одержана представниками кредитора, згідно з довіреністю.

Проте, як стало відомо, ще до погашення заборгованості АТЗТ “Інтергаз” передав вексель, виданий ОВУЖКГ НАК “Нафтогаз України”, порушуючи вимоги ст. 513,516,517 ГК України, не направив ОВУЖКГ письмового повідомлення-доказу переходу до нового кредитора прав в зобов'язанні, що передбачене чинним законодавством.

Ухвалою суду Запорізької області по справі №21/124 від 30.07.2004 р. задоволено заяву НАК “Нафтогаз України” про порушення справи про банкрутство ОВУЖКГ у зв'язку з несплатою заборгованості по векселю.

ОВУЖКГ вважає, що якщо за рішенням господарського суду належним кредитором є НАК “Нафтогаз України”, то АТЗТ “Інтергаз України” не є належним

кредитором, незаконно, шляхом обману заволоділо майном ОВУЖКГ в сумі 186209,21 грн, оскільки на момент здійснення ОВУЖКГ дій, направлених на погашення заборгованості по векселю, не мало права оформляти документи на отримання продукції і одержувати грошові кошти в рахунок погашення заборгованості.

На підставі висловленого витікає, що дії керівників і підприємства АТЗТ «Інтергаз України» потрапляють під дію ст. 190 ч. 4 КК України – шахрайство.

Таким чином, господарський суд припустився неправильного використання норм матеріального права, що спричинило ухвалення необгрунтованого рішення про порушення справи про банкрутство ОВУЖКГ.

На підставі вищевикладеного і керуючись ст. ст. 91, 103 Господарсько-процесуального кодексу України.

ПРОШУ:

1. Відмінити визначення Господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. у повному обсязі і залишити заяву НАК «Нафтогаз України» без розгляду.
2. Повідомити сторони по справі про час розгляду скарги.

Начальник ОВУЖКГ

І.В. Остапчук

Додаток Р

Касаційна скарга боржника

ОРЕНДНЕ ВИРОБНИЧНЕ УПРАВЛІННЯ
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА

69000, м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162

р/р 26004320109755, ЗОФ АКБ
“Укрсоцбанк”, м. Запоріжжя,
МФО 313010, ОКПО 03345645

05.08.04 № 803

На № _____ від _____

До Вищого господарського суду України
01601, м. Київ, вул. Котеленко, 6
на ухвалу господарського суду
Запорізької області
від 30.07.2004 року у справі №21/124
на постанову Запорізького апеляційного
господарського суду
Від 22.09.2004 року у справі №21/124

Кредитор: Національна акціонерна компанія
“Нафтогаз України”,
01001, м. Київ,
Адреса: вул. Б. Хмельницького, 6,
р/р № 260053012609 в ГОУ
“Промінвестбанку України”,
МФО 300012, код ЗКПО банку 00039002

Боржник: Орендне виробниче управління
житлово-комунального господарства
Адреса: 69000, м. Запоріжжя,
вул. Макаренка, 162,
р/р № 26002470035001 в ЗОФ АКБ „Ук-
рсоцбанк” м. Запоріжжя, МФО 312010,
ОКПО 03345645

Про банкрутство орендного виробни-
чого управління житлово-комунально-
го господарства

КАСАЦІЙНА СКАРГА БОРЖНИКА

Ухвалою господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. задоволено заяву кредитора про порушення справи про банкрутство та визнано вимоги Національної акціонерної компанії “Нафтогаз України” у сумі 234511 грн.

05.08.2004 р. боржник подав апеляційну скаргу до апеляційного господарського суду Запорізької області.

Постановою Запорізького господарського суду від 22.09.2004 р. у справі № 21/124 апеляційну скаргу боржника залишено без задоволення, а ухвалу господарського суду від 30.07.2004р. у справі №21/124 – без змін.

Вважаємо, що ухвала господарського суду і постанова апеляційного господарського суду суперечать нормам діючого законодавства за наступними підставами:

07.07.1997 р. орендне виробниче управління житлово-комунального господарства і акціонерне товариство закритого типу “Інтергаз”, м. Київ, уклали договір на поставку природного газу. Згідно додаткової угоди від 05.10.1997 р. до договору боржник у рахунок погашення заборгованості передав 05.10.1997 р. постачальнику простий вексель №693131391140 на суму 234511,00 грн.

Господарський суд та апеляційний господарський суд Запорізької області вважають, що станом на 02.07.2001 р., враховуючи додержання вимог законодавства при передачі векселя та знаходження його у кредитора, Національна акціонерна компанія “Нафтогаз України” є його законним векселедержателем.

На заперечення боржника, що при передачі простого векселя кредиторами грубо порушені норми діючого законодавства, суд не взяв це заперечення до уваги.

Так, згідно зі ст. ст. 513,516,517 Цивільного кодексу України правами щодо заміни кредитора у зобов’язанні вважається у такій самій формі, що і дії, на підставі яких виникло зобов’язання, право вимоги передається новому кредиторові: якщо боржник не був раніше повідомлений про заміну кредитора у зобов’язанні, новий кредитор, у нашому випадку Національна акціонерна компанія “Нафтогаз України”, несе ризик настання несприятливих для нього наслідків. У цьому разі виконання боржником свого обов’язку первісному кредиторові є належним виконанням. Боржник має право не виконувати свого обов’язку новому кредиторові до надання боржникові доказів переходу до нового кредитора прав у зобов’язанні. ОВУЖКГ вважало своїм належним кредитором акціонерне товариство закритого типу “Інтергаз”.

Крім того, 23.12.2003 р. на адресу боржника направлено листа за вих. №3/130 за підписом президента АТЗТ “Інтергаз”: згідно з яким останній не заперечує проти погашення заборгованості за природний газ боржниками ОВУЖКГ чи їх продукцією.

Згідно з договором від 07.07.1997 р. та листом АТЗТ “Інтергаз” від 23.12.2003 р. орендне виробниче управління житлово-комунального господарства розраховалося з належним кредитором по векселю продукцією боржників на суму 186209,21 грн, про що свідчать доручення та накладні, які знаходяться в матеріалах справи.

У зв’язку з закінченням строку доручення ЯТС №320528 від 25.02.2004 р. виданого АТЗТ “Інтергаз” і не отриманням продукції боржник змушений повернути накладну № 172 від 28.02.2004 року на суму 47750,00 грн своєму боржнику (ВВК-20).

Кредитором порушені вимоги ст. 8 Закону України “Про обіг векселів в Україні” від 05.04.2001 р. №2374-III. Вексель опротестований нотаріусом (виконавчий напис нотаріуса) в установленому законом порядку, з виконавчим документом, виконавчий напис проставляється безпосередньо на векселі, одночасно з опротестуванням векселя, у даному випадку вексель був опротестований 07.07.2004 р., а виконаний напис виконаний 19.10.2001 р. – порушені вимоги п.4. ст.2 Закону України “ Про обіг векселів в Україні “ .

Кредитором порушені вимоги ст. 174 Інструкції про порядок виконання нотаріальних дій нотаріусами України від 14.06.1994 р.№18/5 – опротестування векселя (виконавчий напис нотаріуса) нотаріусом місцевого нотаріального округу, а не нотаріусом м. Києва.

У своєму рішенні від 30.07.2004 р. господарський суд Запорізької області визнав, що боржник дізнався про перехід до Національної акціонерної компанії “Нафтогаз України” права вимоги за векселем № 693131391140 при його опротестуванні 02.07.2001 р. і при винесенні постанови про відкриття виконавчого провадження на примусове виконання виконавчого напису, від 28.09.2002р.

Але, як видно з матеріалів справи № 21/124, ВДВС РУЮ не направив на адресу ОВУЖКГ постанову про відкриття виконавчого провадження на примусове виконання напису. Крім того на нотаріусів України не покладено обов'язки повідомляти боржника про заміну кредитора. Згідно з законом ці обов'язки покладено на сторони при заміні кредитора, в даному випадку – на Національну акціонерну компанію “Нафтогаз України” і Акціонерне товариство з обмеженою відповідальністю “Інтергаз”, які порушили вимоги чинного законодавства і не зробили цього.

Під час засідання господарського суду Запорізької області 30.07.2004 р., боржник заявив клопотання про притягнення до участі в справі в якості третьої особи акціонерне товариство з обмеженою відповідальністю “Інтергаз “, з яким боржник проводив розрахунки по векселю і притягнення якого в якості третьої особи було необхідне для всестороннього, повного і об'єктивного розгляду у судовому процесі усіх обставин справи.

Господарський суд Запорізької області не вирішив питання про притягнення АТЗТ “Інтергаз” в якості третьої особи і не виніс ухвали щодо цього клопотання.

Запорізький апеляційний господарський суд в своїй постанові від 22.09.2004 р. також не відреагував на клопотання боржника і не відмітив про це в своїй постанові.

Господарський суд Запорізької області та Запорізький апеляційний господарський суд порушили вимоги ст. 18, 27 Господарського процесуального кодексу України.

Таки чином, Запорізький господарський суд та Запорізький апеляційний господарський суд припустились неправильного застосування норм матеріального права, що потягло за собою прийняття необгрунтованого рішення від 30.07.2004 р. та постанови від 22.09.2004 р. у справі 21/124.

З урахуванням вищевикладеного, керуючись статтями 107,111-9 Господарського процесуального кодексу України,

ПРОШУ:

1. Відмінити рішення господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. у справі №21/124 в повному обсязі.
  2. Відмінити постанову апеляційного господарського суду Запорізької області від 22.09.2004 р. у справі №21/124 в повному обсязі.
  3. Закрити провадження в справі №21/124.
  4. Повідомити сторони у справі про час розгляду скарги.
- Додаток: 1. Докази направлення касаційної скарги кредиторів;
2. Копія рішення господарського суду Запорізької області від 30.07.04 р. (додаток К);
  3. Копія постанови апеляційного господарського суду Запорізької області від 22.09.2004 р. (додаток Р);
  4. Докази сплати державного мита.

Начальник Орендного виробничого управління житлово-комунального господарства

І.В. ОСТАПЧУК

Додаток С

Лист арбітражного керуючого

АРБІТРАЖНИЙ КЕРУЮЧИЙ
Катенко Олександр Валентинович
02002 м. Київ, а/с 809, тел. 80503803515, 8067 3180450
Вих. 213
Від 17.08 200 4 р.

Керівнику орендного виробничого
управління житлово-комунального
господарства
м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162

Повідомляю, що Господарським судом Запорізької області 16.06.2004 р. порушено провадження у справі № 21/124 про банкрутство орендного виробничого управління житлово-комунального господарства та введено мораторій на задоволення вимог кредиторів.

Ухвалою Господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. у справі №21/124 розпорядником майна призначено мене, Катенко Олександра Валентиновича, ліцензія АА № 846416 від 13.03.2002 р. — договір 1/967 від 30.07.2004 (додаток Т).

Повідомляю, що відповідно до статті 13 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” після призначення розпорядника майна органи управління боржника не мають право приймати рішення про:

- реорганізацію (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення) і ліквідацію боржника;
- створення юридичних осіб або про участь в інших юридичних особах;
- створення філій та представництв;
- виплату дивідендів;
- проведення боржником емісії цінних паперів;
- вихід зі складу учасників боржника юридичної особи, придбання в акціонерів раніше випущених акцій боржника.

Керівник або орган управління боржника виключно за погодженням з розпорядником майна укладає угоди щодо:

- передачі нерухомого майна в оренду, заставу, внесення зазначеного майна як внеску до статутного фонду господарського товариства або розпорядження таким майном іншим чином;
- одержання та видачі позик, кредитів, поручительства і видачі гарантії, уступки вимоги, переведення боргу, а також передачі в довірче управління майна боржника;

— розпорядження іншим майном боржника, балансова вартість якого складає понад один відсоток балансової вартості активів боржника.

Відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» розпорядник майна зобов'язаний:

— розглядати разом з посадовими особами боржника копії заяв кредиторів про грошові вимоги до боржника, які надійшли до господарського суду у зв'язку з порушенням справи про банкрутство та надіслані боржнику в установленому цим Законом порядку;

— вести реєстр вимог кредиторів у встановленому порядку;

— повідомляти кредиторів про результати розгляду їх вимог боржником та включення визнаних вимог до реєстру вимог кредиторів або про відмову визнання вимог боржником;

— вживати заходів для захисту майна боржника;

— аналізувати фінансову, господарську та інвестиційну діяльність боржника, його стан на товарних ринках;

— виявляти ознаки фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства;

— скликати збори кредиторів;

— надавати державному органу з питань банкрутства відомості, необхідні для ведення єдиної бази даних про підприємства, щодо яких порушено справу про банкрутство.

У зв'язку з вищевикладеним, на підставі Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» та ухвали Господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. у справі №21/124 прошу підготувати та надати наступні документи та дані:

В термін до 26.08.2004 р.

1. Копії установчих документів (установчий договір та статут).

2. Дані про загальну суму заборгованості перед кредиторами, в тому числі по заробітній платі, а також по податках і зборах (обов'язкових платежах) з розшифровкою по кредиторах.

3. Копії угод, по яких виникла кредиторська заборгованість.

4. Дані про наявну дебіторську заборгованість з розшифровкою по дебіторах.

5. Останній баланс підприємства.

6. Перелік основних засобів (книгу основних засобів).

7. Список банківських рахунків та банків, що здійснюють розрахунково-касове обслуговування.

8. Копії договорів про передачу основних засобів підприємства в оренду, заставу, внесення зазначеного майна як внеску до статутного фонду господарського товариства або розпорядження таким майном іншим чином за останні 2 роки.

9. Копії договорів про відчуження основних засобів підприємства за 2 останні роки.

10. Довідку про розмір середньомісячної заробітної плати керівника боржника за останні дванадцять місяців його роботи перед порушенням провадження у справі про банкрутство.

11. Відомості інвентаризації товарно-матеріальних цінностей за підрозділами за станом на 01.08.2004 р.

12. Акти аудиторських (податкових) перевірок за останні 2 роки.

13. Фінансову, статистичну, бухгалтерську звітність підприємства за 2003 р. (1 квартал, 6 місяців, 9 місяців, рік). За 2004 р. (1 квартал, 6 місяців):

- баланс підприємства (Ф-1);
- звіт про фінансові результати (Ф-2), розшифрування до нього;
- звіт про рух грошових коштів (Ф-3, за рік) з розшифруванням;
- угоди на отримання та видачу кредитів (позик);
- угоди поруки, уступка вимоги, перевід боргу, передачі у довірче управління майна, які складені після 16.06.04 р.

14. Документи, які встановлюють право власності на землю.

15. Розшифрування дебіторської, кредиторської заборгованості за термінами виникнення поточних та довгострокових зобов'язань;

16. Техніко-економічні баланси руху готової продукції (виробництво, внутрішньо-заводська потреба, відвантаження), сировини, енергоресурсів, матеріалів; питомі витратні коефіцієнти сировини, енергоресурсів, матеріалів на одиницю продукції (фактичні, планові);

17. Структура формування чистих збитків підприємства.

18. Довідка про відсутність (наявність) за межами України валютних цінностей та майна.

19. Копії договорів, угод на отримання і видачу кредитів (позик), доручення, уступки вимоги, переведення боргу, передачі у довірче управління майна і зведену довідку.

20. Копії договорів угод про передачу нерухомого майна в оренду, у заставу чи іншим шляхом (якщо має місце);

21. Копії договорів, угоди купівлі-продажу продукції, сировини, енергоресурсів.

22. Для проведення аналізу стану боржника на товарних ринках (ст. 13 п.9 абз. 6 Закону) надати:

- відомості відвантаження продукції у розрізі найменування продукції, за грошові кошти і по бартеру;
- калькуляцію собівартості продукції, що виробляється (фактична, планова);
- відомості інвентаризації основних засобів виробництва по структурних підрозділах.

Крім цього, для отримання вищевказаних документів та проведення господарсько-фінансового аналізу стану боржника, прошу надати приміщення для виконання покладених на мене обов'язків Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом".

Додатково повідомляю, що відповідно до ч. 16 ст. 13 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" повноваження керівника боржника або органів управління боржника, які покладені на них відповідно до законодавства чи установчих документів, можуть бути припинені у разі, якщо ними не вживаються заходи щодо забезпечення збереження майна боржника, створюються перешкоди щодо дій розпорядника майна чи допускаються інші порушення законодавства. Про припинення повноважень керівника або органів управління боржника господарський суд виносить ухвалу.

З дня винесення господарським судом ухвали про припинення повноважень керівника боржника або органів управління боржника розпоряднику майна протягом трьох днів передаються бухгалтерська та інша документація боржника, печатки і штампи, матеріальні та інші цінності.

У разі перешкоджання виконанню розпорядником майна покладених на нього обов'язків буду змушений звернутись до суду із заявою про припинення повноважень керівництва орендного виробничого управління житлово-комунального господарства.

Додаток:

1. Копія ухвали господарського суду Запорізької області від 30.07.2004р. по справі №21/124 (додаток К).

З повагою,

Розпорядник майна

О.В. Катенко

Додаток Т

ДОГОВІР № 1/967 про надання послуг арбітражним керуючим

м. Запоріжжя _____ 30.07 _____ 2004 р.

ЗАМОВНИК : національна акціонерна компанія “Нафтогаз України”
у особі Івана Павловича Куделі, діючого на підставі
рішення господарського суду Запорізької області від 30.07.04 р. у справі №21/124, з
одного боку, і
ВИКОНАВЕЦЬ: суб'єкт підприємницької діяльності — фізична особа Катенко
Олександр Валентинович, що діє на підставі ліцензії міністерства економіки України
АА №846416, виданої 13 березня 2002 року, з другого боку, уклали цей Договір про
нижченаведене:

1. Предмет договору

1.1. ЗАМОВНИК доручає, а ВИКОНАВЕЦЬ бере на себе зобов'язання здійснювати функції арбітражного керівника, відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», іменованому надалі «ЗАКОНОМ», по справі № 21/124 від 30.07 2004 р. Господарського суду Запорізької області про визнання банкрутом орендного виробничого управління житлово-комунального господарства іменованим надалі «БОРЖНИКОМ».

2. Права і обов'язки сторін.

2.1. ВИКОНАВЕЦЬ зобов'язаний :

2.1.1. Виконувати свої функції арбітражного керівника відповідно до вимог ЗАКОНУ, визначеннями Господарського суду і умовами Договору.

2.1.2. У разі виникнення загрози матеріальним інтересам ЗАМОВНИКА або необхідності прийняття ЗАМОВНИКОМ термінових рішень, в день виникнення такої загрози або необхідності.

2.2. ВИКОНАВЕЦЬ має право :

2.2.1. Привертати третіх осіб для виконання робіт, пов'язаних з виконанням ними функцій арбітражного керівника.

2.2.2. Одержувати заробітну плату в розмірі 1200 грн.

2.2.3. Одержувати винагороду за виконання ними функцій арбітражного керівника в розмірі 2 % від суми кредиторської заборгованості БОРЖНИКА.

2.3. ЗАМОВНИК зобов'язаний:

2.3.1. Надавати ВИКОНАВЦЮ необхідну інформацію для виконання умов Договору.

2.3.2. Виплатити ВИКОНАВЦЮ заробітну плату з дня винесення Господарським судом ухвали про визнання БОРЖНИКА банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури.

2.3.3. Виплатити ВИКОНАВЦЮ винагороду за виконання ним функцій арбітражного керівника в розмірі 2 % від суми кредиторської заборгованості БОРЖНИКА по закінченню справи про банкрутство (ліквідації) БОРЖНИКА.

2.4. ЗАМОВНИК має право :

2.4.1. Вимагати від ВИКОНАВЦЯ своєчасного і якісного виконання умов Договору.

2.4.2. Доручати виконання своїх зобов'язань по п. 2.3.2. третім особам.

3. Терміни дії і умови виконання договору.

3.1. Термін дії Договору встановлений з дати ухвалення Господарським судом ухвали про визнання БОРЖНИКА банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури.

3.2. Договір не може бути розірваний з підстав, не передбачених ЗАКОНОМ.

3.3. Умови Договору вважаються виконаними ВИКОНАВЦЕМ у випадках:

3.3.1. Добровільною виплатою БОРЖНИКОМ боргу в повному обсязі під час процедури розпорядження майном Боржника.

3.3.2. Висновки мирової угоди між ЗАМОВНИКОМ і БОРЖНИКОМ.

3.3.3. Закінчення процедури санації БОРЖНИКА.

3.3.4. Закінченні процедури ліквідації БОРЖНИКА.

3.4. Договір вважається виконаним ЗАМОВНИКОМ у разі виплати ВИКОНАВЦЮ заробітної платні з дня винесення Господарським судом ухвали про визнання БОРЖНИКА банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури, винагороди в розмірі 2 % від суми кредиторської заборгованості БОРЖНИКА і всіх витрат, пов'язаних з виконанням обов'язків арбітражного керівника відповідно до вимог ЗАКОНУ, рішень господарського суду.

4. Порядок і терміни оплати.

4.1. Розрахунки між сторонами проводяться будь-яким законним в Україні платіжним засобом.

4.2. Виплата проводиться в перебігу трьох банківських днів з дати закінчення справи про банкрутство (ліквідації) БОРЖНИКА.

4.3. У разі прострочення платежів в терміни, передбачені п. 4.2., ЗАМОВНИК сплачує ВИКОНАВЦЮ штраф у розмірі суми розрахованої в наступному порядку : штраф рівний сумі заборгованості з відсотками на цю суму за весь період прострочення з розрахунку середньозваженої облікової ставки Національного банку України за цей же період.

5. Інші умови.

5.1. Суперечки між сторонами, пов'язані з невиконанням або неналежним виконанням своїх обов'язків однієї із сторін Договору розв'язуються сторонами в порядку, встановленому чинним законодавством України.

5.2. У всіх випадках, не передбачених Договором, сторони діють відповідно до чинного законодавства України.

5.3. Життя і здоров'я арбітражного керівника можуть бути застраховані за рахунок ЗАМОВНИКА згідно з чинним законодавством України.

5.4. Договір складений українською мовою в двох екземплярах по одному для кожної із сторін.

6. Реквізити і підписи сторін.

ВИКОНАВЕЦЬ

ЗАМОВНИК

Додаток У

Термінова інформація

ОРЕНДНЕ ВИРОБНИЧНЕ УПРАВЛІННЯ
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА

69000, м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162 р/р 26004320109755, ЗОФ АКБ”
Укрсоцбанк”, м. Запоріжжя,
МФО 313010, ОКПО 03345645

26. 08. 04 № 897
на № _____ від _____

Заступнику глави
облдержадміністрації
Чистякову І.В.
начальнику
облжілкомунуправління Купенко В.М.
главі
райдержадміністрації Борушко В.И.
главі міської ради Стефанчуку М.О.

ТЕРМІНОВА ІНФОРМАЦІЯ

14.08.2004 р. в газеті “Урядовий кур’єр” надруковано повідомлення Запорізького господарського суду про порушення справи №21/124 “Про банкрутство орендного виробничого управління житлово-комунального господарства” за позовом НАК “Нафтогаз України” (по рішенню суду 05.08.2004 р. подана апеляція).

Поява даного повідомлення стало результатом відсутності грошових коштів на рахунку ОВУЖКГ. Через заборгованість населення за надані послуги на суму понад 1,5 млн грн і відсутність фінансування з боку органів місцевого самоврядування.

Вживаючи законних заходів і способів отримання боргів і скороченні заборгованості шляхом укладення договорів на реструктуризацію (укладено 319 договорів), але ці заходи виявилися малоефективними. Для скорочення заборгованості ОВУЖКГ в 2002-2004 рр. спрямувало в місцевий суд 706 позовів на суму 1118122 грн. Судом задоволено 620 позовів на суму 895002 грн.

Проте державна виконавча служба райуправління юстиції, на яку покладені обов’язки по стягненню заборгованості, заходи по здійсненню стягнення проводяться неефективно.

За період 2003-2004 рр. на виконання направлено 161 виконавчий лист на суму 278614 грн. Стягнуті 28359 грн.

Заборгованість, що утворилася, за період НАК « Нафтогаз України» в сумі 234511 грн, викликає певний сумнів.

07.07.1997 р. між ОВУЖКГ і АТЗТ «Інтергаз» укладений договір №1/2001(97) на поставку природного газу. На 01.12.2001 р. заборгованість ОВУЖКГ перед АТЗТ «Інтергаз» склала 234511 грн.

У 2003-2004 рр. ОВУЖКГ згідно з платіжними документами перерахувало на розрахунковий рахунок АТЗТ «Інтергаз» 186209, 21 грн.

Проте в 2001 р. АТЗТ «Інтергаз», порушуючи ст.ст. 513, 516, 517 ГК України, не перевів борг новому кредитору НАК «Нафтогаз України», не повідомивши нас – ОВУЖКГ.

Враховуючи викладене, вважаю, що, задовольняючи позовну вимогу НАК «Нафтогаз України» «Про визнання банкрутом орендне виробниче управління житлово-комунального господарства – є цілеспрямованим знищенням об'єкта, що забезпечує життєвоважливі умови життя населення міста напередодні осінньо-зимового періоду.

Відсутність грошових коштів на рахунку ОВУЖКГ для погашення заборгованості перед НАК «Нафтогаз України» приведе до непередбачених наслідків, руйнування всієї платіжної системи житлово-комунального господарства міста.

Додаток: Копія касаційної скарги (додаток Р).

Начальник управління

І.В. Остапчук

Додаток Ф

Ухвала апеляційного суду

ЗАПОРІЗЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД

69001, М.Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21

УХВАЛА ПРО ПРИЙНЯТТЯ АПЕЛЯЦІЙНОЇ СКАРГИ

03.09.2004 р.

Справа № 21/124

Запорізький апеляційний господарський суд у складі колегії суддів:

Коляда С.Г., Колодяжний В.А., Коваленко О.П., розглянувши матеріали справи та апеляційну скаргу Орендного виробничого управління житлово-комунального господарства Запорізької області на ухвалу господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. у справі № 21/124 за заявою кредитора: Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України", м. Київ, про банкрутство Орендного виробничого управління житлово-комунального господарства Запорізької області визнав апеляційну скаргу такою, що підлягає прийняттю до розгляду.

На підставі викладеного, керуючись ст. 98 Господарського процесуального кодексу України, суд

УХВАЛИВ:

1. Прийняти апеляційну скаргу до розгляду.
2. Розгляд справи призначити на 22.09.2004 р., засідання відбудеться о 14:30 год., у приміщенні Запорізького апеляційного господарського суду за адресою: м. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21.
3. Зобов'язати сторони до засідання подати документи та виконати дії:
Кредитору – документи, перелічені нижче у пунктах 1, 4 "Переліку" (відзив направити в канцелярію суду до 20.09.2004 р.),
Боржнику (заявнику) – документи, перелічені нижче у пунктах 2,3,4,5 "Переліку".
4. Роз'яснити сторонам, що, відповідно до п. 5 ст. 83, ст. 99 Господарського процесуального кодексу України, за ухилення від виконання вказаних апеляційним господарським судом дій з винної сторони стягується штраф у розмірі до 100 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Перелік дій і документів, які підлягають виконанню та поданню відповідно до ухвали:

1. Відзив на апеляційну скаргу.

2. Оригінали документів, що посвідчують повноваження особи, яка підписала апеляційну скаргу (для огляду).
3. Оригінали документів, які додані до апеляційної скарги.
4. Явка представників сторін.
5. Письмово надати нормативне обґрунтування вимог по апеляційній скарзі.

Судді:

_____

_____

С.Г. Коляда
В.А. Колодяжний
О.П. Коваленко

Спеціаліст

С.Ю. Ужва

Додаток X

Постанова господарського суду

Запорізький апеляційний
господарський суд

Постанова іменем України

22 вересня 2004 р.

Справа №21/124

Запорізький апеляційний господарський суд у складі колегії суддів:
головуючого Колодяжного В.А. /доповідача/,
Коваленко О.П. та Хуторного В.М.
при секретарі Максименко О.В., за участю представників сторін:
кредитора – Куделі І.П., дов. № 14-38 від 12.02.2004 р.,
боржника – Остапчук І.В., паспорт СВ 867400 від 27.08.1996 р.,
дов. № 815 від 15.06.2004 р.,
розглянувши у відкритому судовому засіданні апеляційну скаргу орендного ви-
робничого управління житлово-комунального господарства Запорізької області
на ухвалу господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. року у справі
№21/124 про банкрутство орендного виробничого управління житлово-комуналь-
ного господарства, Запорізької області, за заявою ініціюючого кредитора – Націо-
нальної акціонерної компанії “Нафтогаз України”, м. Київ

ВСТАНОВИВ:

За результатами підготовчого засідання господарським судом Запорізької області
/суддя Петренко І.В./ винесено ухвалу від 30.07.2004 р., якою визнані вимоги ініцію-
ючого кредитора у сумі 234511 грн, встановлені строки провадження відповідно до
Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його
банкрутом” /надалі Закон/ та призначено розпорядника майна боржника.

Боржник у поданій апеляційній скарзі не погоджується з ухвалою господарсько-
го суду Запорізької області.

Вважає, що прийнята ухвала суперечить нормам діючого законодавства.

На думку особи, що подала апеляційну скаргу, кредитором порушені вимоги За-
кону України “Про обіг векселів в Україні”, що призвело до порушення порядку
опротестування векселя, заборгованість за яким стала підставою для порушення про-
вадження у справі про банкрутство орендного виробничого управління житлово-ко-
мунального господарства Запорізької області.

У доповненні до апеляційної скарги боржник зазначає, що кредитором не було здійснено всупереч ст. 5 ГПК України заходів досудового врегулювання господарського спору.

Просить скасувати ухвалу господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р., а заяву з кредиторськими вимогами кредитора залишити без розгляду.

В судовому засіданні представник заявника апеляційної скарги підтримав доводи, викладені в апеляційній скарзі, наполягає на скасуванні оскаржуваної ухвали.

У відзиві на апеляційну скаргу кредитор – Національна акціонерна компанія “Нафтогаз України” вважає апеляційну скаргу безпідставною, зазначає, що оскаржувана ухвала відповідає нормам матеріального та процесуального права, ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному розгляді в судовому процесі всіх обставин справи в їх сукупності, вважає, що відсутні правові підстави для її скасування.

Просить ухвалу господарського суду Запорізької області від 30.07.2004 р. залишити без змін.

За клопотанням представників боржника судовий процес фіксувався за допомогою програмно-апаратного комплексу “Діловодство суду”.

Розпорядженням голови Запорізького апеляційного господарського суду від 20 вересня 2004 р. № 3034 справу передано для розгляду колегії суддів у складі – Кричмаржевського В.А. – головуючого, Радченко О.П. та Хуторного В.М.

Дослідивши доводи апеляційної скарги та перевіrivши застосування судом першої інстанції норм матеріального і процесуального права, колегія суддів вважає, що апеляційна скарга не підлягає задоволенню в силу наступного.

Відповідно до ст. 21 Закону України “Про цінні папери і фондову біржу” вексель є цінним папером, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця сплатити після настання строку визначену суму грошей власнику векселя (векселедержателю).

Згідно з чинним законодавством, що діяло на момент видачі простого векселя №69313191140, зокрема розділу II Правил виготовлення і використання вексельних бланків, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 10.09.1992 р. № 258 “Про затвердження Правил виготовлення і використання вексельних бланків”, п.п. 16, 77 Положення про переказний та простий вексель, затвердженого постановою ЦВК і РНК СРСР від 07.08.1937р. № 104/1341, особа, у якої знаходиться простий вексель, вважається законним векселедержателем, якщо її право базується на безперервному ряді індосаментів, навіть якщо останній індосамент є бланковим.

На простому векселі № 69313191140 векселедержателем – АТЗТ “Інтергаз” написаний бланковий індосамент – “сплатити наказую, без обороту на мене”. Враховуючи додержання вимог законодавства при передачі векселя та знаходження його у кредитора, Національна акціонерна компанія “Нафтогаз України” є його законним векселедержателем.

Крім того, боржником не надано доказів визнання судом простого векселя №69313191140 недійсним.

За таких обставин кредиторські вимоги НАК “Нафтогаз України” за векселем №69313191140 у сумі 234511 грн до боржника обґрунтовані, законні, а тому судом першої інстанції визнані правомірними.

Крім того, слід зазначити наступне. Однією із обов’язкових умов ініціювання справи про банкрутство є безспірність вимог до боржника.

Відповідно до ст. 1 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” безспірні вимоги кредиторів – це вимоги кредиторів, визнані боржником. Інші вимоги кредиторів, підтверджені виконавчими документами чи розрахунковими документами, за якими відповідно до законодавства здійснюється списання коштів з рахунків боржника.

Пунктом 3 ст. 6 Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” встановлено, що справа про банкрутство порушується господарським судом, якщо безспірні вимоги кредитора (кредиторів) до боржника сукупно складають не менше трьохсот мінімальних розмірів заробітної плати, які не були задоволені боржником протягом трьох місяців після встановленого для їх погашення строку, якщо інше не передбачено цим Законом.

Згідно зі ст. 8 Закону України “Про обіг векселів в Україні” вексель, опротестований нотаріусом (виконавчий напис нотаріуса) у встановленому законом порядку, є виконавчим документом.

Як видно з матеріалів справи, у зв’язку з неоплатою векселя його було опротестовано приватним нотаріусом міського нотаріального округу 02.07.2001 р., а 19.10.2001 р. приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу було вчинено виконавчий напис /а.с.85/.

Крім того, державним виконавцем ДВС РУЮ Кутовим О.І. 28.09.2002 р. винесено постанову про відкриття виконавчого провадження на примусове виконання виконавчого напису, виданого 19.10.2001 р. приватним нотаріусом про стягнення з ОВУЖКГ на користь НАК “Нафтогаз України” 234511 грн.

Постанова про відкриття виконавчого провадження також є виконавчим документом, який може бути підставою для порушення провадження у справі про банкрутство.

Крім того, слід зазначити, що боржник не скористався своїм правом на оскарження акта про протест векселя від 02.07.2001 р., виконавчого напису від 19.10.2001 р. і постанови державної виконавчої служби районного управління юстиції (ДВС РУЮ) про відкриття виконавчого провадження від 28.09.2002р.

Отже, вимоги кредитора є безспірними, а тому цілком правомірно визнані судом першої інстанції.

Слід також зазначити, що відповідно до ст. 36 Закону України “Про нотаріат” приватними нотаріусами вчиняються протести векселів та виконавчі написи.

Статтею 35 Господарського процесуального кодексу України встановлено, що факти, які відповідно до закону вважаються встановленими, не доводяться при розгляді справи. Виходячи з цього, складений нотаріусом акт про протест векселя, вчинений нотаріусом виконавчий напис на цьому векселі, а також постанова про відкрит-

тя виконавчого провадження на виконання векселя є тими доказами, які встановлюють факт наявності заборгованості, а тому факт заборгованості за таких обставин не повинен доводитись при розгляді справи про банкрутство.

Доводи особи, що подала апеляційну скаргу щодо невжиття кредитором заходів досудового врегулювання, спростовуються наступним.

Положення частини другої статті 124 Конституції України щодо поширення юрисдикції судів на всі правовідносини, що виникають у державі, в аспекті конституційного звернення необхідно розуміти так, що право особи (громадянина України, іноземця, особи без громадянства, юридичної особи) на звернення до суду за вирішенням спору не може бути обмежене законом, іншими нормативно-правовими актами. Встановлення законом або договором досудового врегулювання спору за волевиявленням суб'єктів правовідносин не є обмеженням юрисдикції судів і права на судовий захист.

А тому вищезазначене спростовує доводи, викладені в апеляційній скарзі.

Зазначені обставини досліджені судом першої інстанції на підставі наданих в судове засідання сторонами доказів. Порушення або неправильного застосування норм матеріального і процесуального права не вбачається, підстави для скасування або зміни рішення місцевого господарського суду відсутні.

Керуючись ст.ст. 101 – 106 ГПК України, Запорізький апеляційний господарський суд

ПОСТАНОВИВ:

Апеляційну скаргу орендного виробничого управління житлово-комунального господарства, Запорізької області залишити без задоволення, а ухвалу господарського суду Запорізької області від 30.07.2004р. у справі № 21/124 – без змін.

Головуючий	В.А. Колодяжний
Судді	О.П.Коваленко В.М. Хуторной
Спеціаліст	С.Ю. Ужва

Додаток Ц

Фінансова звітність ОВУЖКГ

Додаток
до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 2

Підприємство _____ ОВУЖКГ _____	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Територія _____ м. Запоріжжя _____	за ЄДРПОУ	033 456 45
Форма власності _____ колективна _____	за КОАТУУ	2321550100
Орган державного управління _____ ОЖКУ _____	за КФВ	20
Галузь _____ житлово-комунальна _____	за СПОДУ	04734
Вид економічної діяльності _____	за ЗКНГ	90290
Кількість підприємств _____	за КВЕД	74.15.0
Одиниця виміру: тис. грн.	Контрольна сума	

Адреса _____ 69 000 м. Запоріжжя _____
_____ вул. Макаренка, 162 _____

БАЛАНС
на ____ 1 січня ____ 200_2_ року

Форма № 1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На	
		початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010		
первісна вартість	011		
знос	012	( )	( )
Незавершене будівництво	020	80,7	79,9
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	59789,1	57374,0
первісна вартість	031	87811,2	88374,5
знос	032	(28022,1)	(31200,5)

Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання

Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045		
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080	59869,8	57453,9
II. ОБОРОТНІ АКТИВИ			
Запаси:			
виробничі запаси	100	88,5	47,2
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110		
незавершене виробництво	120	80,7	
готова продукція	130	1,8	3,4
Товари	140	0,2	
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	1727,5	1706,4
первісна вартість	161		
резерв сумнівних боргів	162	( )	( )
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	87,4	30,8
за виданими авансами	180		
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	241,8	203,7
Поточні фінансові інвестиції	220		
грошові кошти та їх еквіваленти:			
у національній валюті	230	5,1	10,4
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250		
Усього за розділом II	260	2233,0	2001,9
III. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ			
Баланс	280	62112,6	59465,2

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	300	187,5	187,5
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320		
Інший додатковий капітал	330	60426,5	58242,8

Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	-1400,2	-2441,9
Неоплачений капітал	360	( )	( )
Вилучений капітал	370	( )	( )
Усього за розділом I	380	59213,8	55988,4
II. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНИХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ			
Забезпечення виплат персоналу	400		
Інші забезпечення	410		
	415		
	416	( )	( )
Цільове фінансування	420	43,7	71,2
Усього за розділом II	430	43,7	71,2
III. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Довгострокові кредити банків	440		
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом III	480		
IV. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520	234,5	234,5
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	1906,6	2113,4
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540		
з бюджетом	550	198,4	227,2
з позабюджетних платежів	560	96,4	140,2
зі страхування	570	169,0	393,1
з оплати праці	580	51,6	88,0
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610	198,6	
Усього за розділом IV	620	2855,1	209,2
V. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ			
Баланс	640	62112,6	59465,2

Керівник

_____
(підпис)

Головний бухгалтер

_____
(підпис)

Додаток
до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 3

	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Підприємство _____ ОВУЖКГ _____	за ЄДРПОУ	01 03345645
Територія _____ м. Запоріжжя _____	за КОАТУУ	2321550100
Орган державного управління _____ ОЖКУ _____	за СПОДУ	04731
Галузь _____ житлово-комунальна _____	за ЗКГНГ	90290
Вид економічної діяльності _____	за КВЕД	7415,0
Одиниця виміру: тис. грн.	Контрольна сума	

Звіт про фінансові результати
за ___ рік ___ 20_01_ р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	2601,0	3525,0
Податок на додану вартість	015	433,3	541,8
Акцизний збір	020		
	025		
Інші вирахування з доходу	030		
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	2167,7	2983,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	2710,0	3002,0
Валовий:			
прибуток	050		
збиток	055	542,3	18,8
Інші операційні доходи	060	539,6	1111,5
Адміністративні витрати	070	221,9	212,0
Витрати на збув	080		
Інші операційні витрати	090	817,1	643,3

Додатки

Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100		237,4
збиток	105	1041,7	
Доход від участі в капіталі	110		
Інші фінансові доходи	120		0,9
Інші доходи	130		
Фінансові витрати	140		
Втрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	160		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170		238,3
збиток	175	1041,7	
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180		
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190		
збиток	195		
Надзвичайні:			
доходи	200		
витрати	205		
Податки з надзвичайного прибутку	210		
Чистий:			
прибуток	220		
збиток	225		

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	1269,7	1587,1
Витрати на оплату праці	240	652,4	516,0
Відрахування на соціальні заходи	250	238,4	193,5
Амортизація	260	181,3	163,2
Інші операційні витрати	270	368,2	490,2
Разом	280	2710,0	2950,0

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	1	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	–	–
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	–	–

Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання

Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	-	-
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	340	-	-

Керівник

_____ (підпис)

Головний бухгалтер

_____ (підпис)

Додаток
до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 2

	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Підприємство _____ ОВУЖКГ _____	За ЄДРПОУ	03345645
Територія _____ м. Запоріжжя _____	За КОАТУУ	2321550100
Форма власності _____ колективна _____	За КФВ	20
Орган державного управління _____ ОЖКУ _____	За СПОДУ	04734
Галузь _____ житлово-комунальна _____	За ЗКГНГ	90290
Вид економічної діяльності _____	За КВЕД	
Кількість підприємств _____		
Одиниця виміру: тис. грн	Контрольна сума	
Адреса _____ 69 000 м. Запоріжжя, вул. Макаренка, 162 _____		

БАЛАНС
на _____ 1 січня _____ 200_3_ року
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядк а	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010		
первісна вартість	011		
знос	012	( )	( )
Незавершене будівництво	020	79,9	35,6
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	57374,0	56966,2
первісна вартість	031	88574,5	91819,8
знос	032	(31200,5)	( )
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045		
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080	57453,9	57001,8

Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання

II. ОБОРОТНІ АКТИВИ			
Запаси:			
виробничі запаси	100	47,2	37,7
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110		
незавершене виробництво	120		
готова продукція	130	3,4	1,9
товари	140		
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	1706,4	1849,7
первісна вартість	161		
резерв сумнівних боргів	162	( )	( )
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	30,8	6,9
за виданими авансами	180		
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	203,7	310,6
Поточні фінансові інвестиції	220		
грошові кошти та їх еквіваленти:			
у національній валюті	230	10,4	20,1
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250		
Усього за розділом II	260	2001,9	2226,9
III. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	270	9,4	9,5
Баланс	280	59465,2	59238,8

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
1. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	300	187,5	187,4
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320		
Інший додатковий капітал	330	58242,8	58012,9
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	-2441,9	-30576
Неоплачений капітал	360	( )	( )
Вилучений капітал	370	( )	( )
Усього за розділом I	380	55988,4	55143
II. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНИХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ			
Забезпечення виплат персоналу	400		

Інші забезпечення	410		
	415		
	416	( )	( )
Цільове фінансування	420	71,2	16,8
Усього за розділом II	430	71,2	16,8
III. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Довгострокові кредити банків	440		
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом III	480		
IV. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520	234,5	234,6
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	2113,4	2286
Поточні зобов'язання за розрахунками: з одержаних авансів	540		
з бюджетом	550	227,2	399,1
з позабюджетних платежів	560	140,2	181,5
зі страхування	570	393,1	657,1
з оплати праці	580	88,0	55,9
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610	209,2	262,1
Усього за розділом IV	620	3405,6	4078,1
V. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ			
Баланс	640	59465,2	59238,3

Керівник

_____
(підпис)

Головний бухгалтер

_____
(підпис)

Додаток до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 3

	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Підприємство _____ ОВУЖКГ _____	за ЄДРПОУ	63345645 01
Територія _____ м. Запоріжжя _____	за КОАТУУ	2321550100
Орган державного управління _____ ОЖКУ _____	за СПОДУ	04734
Галузь _____ житлово-комунальна _____	за ЗКГНГ	90290
Вид економічної діяльності _____	за КВЕД	74150
Одиниця виміру: тис. грн.	Контрольна сума	

Звіт про фінансові результати
за __рік__ 200 __2__ р.

Форма №2

Код за ДУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	3302,0	2601,0
Податок на додану вартість	015	(546,2)	(433,3)
Акцизний збір	020	( )	( )
	025	( )	( )
Інші вирахування з доходу	030	( )	( )
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	2755,8	2167,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(2981,8)	(2710,0)
Валовий:			
прибуток	050		
збиток	055	(226,0)	(542,3)
Інші операційні доходи	060	(914,3)	(817,1)
Адміністративні витрати	070	(302,1)	(221,9)
Витрати на збут	080	( )	( )
Інші операційні витрати	090	(827,2)	(539,6)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100		
збиток	105	(615,2)	(1041,7)

Додатки

Доход від участі в капіталі	110		
Інші фінансові доходи	120		
Інші доходи	130		
Фінансові витрати	140	( )	( )
Втрати від участі в капіталі	150	( )	( )
Інші витрати	160	( )	( )
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170		
збиток	175	(615,2)	(1041,7)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	( )	( )
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190		
збиток	195	( )	( )
Надзвичайні:			i
доходи	200		
витрати	205	( )	( )
Податки з надзвичайного прибутку	210	( )	( )
Чистий:			
прибуток	220		
збиток	225	( )	( )

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	1409,1	1269,7
Витрати на оплату праці	240	747,8	652,4
Відрахування на соціальні заходи	250	265,8	238,4
Амортизація	260	168,8	181,3
Інші операційні витрати	270	390,3	368,2
Разом	280	2981,8	2710,0

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	1	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	–	–
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	–	–
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	–	–

Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання

Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	–	–
Дивіденди на одну просту акцію	340	–	–

Керівник

_____

(підпис)

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Додаток Ш

Витяг з інформаційного центру від 19.08.2000

Запорізька філія Державного підприємства
“Інформаційний центр” Міністерства юстиції
330037 м. Запоріжжя, бульвар Шевченка, 6,
тел. (0612) 33-57-86

Витяг наданий реєстратором
Інформаційним центром Міністерства юстиції, м. Запоріжжя
про внесення запису
до Державного реєстру застав рухомого майна

У Державному реєстрі застав рухомого майна 19.08.2000 10:40 внесено запис
про заставу номер 34-2966, який містить такі дані:

Тип застави: Податкова застава.
Лата виникнення податкової застави: 28.07.1998.
Заставодержателі:
– МДПІ Зап.обл., код ЄДРПОУ 20525590;
Заставадавці:
– орендне управління житлово-комунального господарства, код ЄДРПОУ
03345645;
Майно:
– Все рухоме майно та майнові права;

Запис про реєстрацію застави дійсний до 18.08.2005.
Витяг надано 19.08.2000 11:31 за номером 44996.

Підпис реєстратора

Додаток Щ

Витяг з інформаційного центру від 12.06.2003

Запорізька філія Державного підприємства
„Інформаційний центр” Міністерства юстиції
330037 м. Запоріжжя, бульвар Шевченка, 6
тел. (0612) 33-57-86

Витяг наданий реєстратором
Інформаційним центром Міністерства юстиції, м. Запоріжжя
про внесення змін до запису
у Державному реєстрі застав рухомого майна

У Державному реєстрі застав рухомого майна 12.06.2003 16:01 внесено зміни до запису про заставу номер 34-2966. Після внесення змін запис містить наступні дані:

Тип застави: Податкова застава.

Дата виникнення податкової застави: 28. 07. 1998.

Заставодержателі:

– МДПІ Зап.обл., код ЕДРПОУ 20525590;

Заставаодавці:

– орендне управління житлово-комунального господарства, код ЕДРПОУ 03345645;

– орендне управління житлово-комунального господарства, код ЕДРПОУ 03345645, виправлено (34-10368 12.06.2003 16:01);

– Орендне управління житлово-комунального господарства, код ЕДРПОУ 03345645, доповнено (34-10368 12.06.2003 16:01); .

Майно:

– Все рухоме майно та майнові права;

– Все рухоме майно та майнові права, замінено (34-10021 20.05.2003 16:20);

– Все нерухоме майно, рухоме майно та майнові права, доповнено (34-10021 20.05.2003 16:20);

Запис про реєстрацію застави дійсний до 18. 08. 2005.

Витяг надано 12.06.2003 16:05 за номером 96400.

Підпис реєстратора _____

Додаток Ю

Фінансова звітність ВАТ

Додаток
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2
(наказ Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. №87)

Підприємство _ВАТ_____	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Територія _____	за ЄДРПОУ	2005 01 01 00418053
Форма власності _____	за КОАТУУ	2325555100
Орган державного управління _____	за КФВ	20
Галузь _____ харчова промисловість _____	за СПОДУ	07794
Вид економічної діяльності _____	за ЗКГНГ	18221
Кількість підприємств _____	за КВЕД	15.51.0
Одиниця виміру: тис. грн	Контрольна сума	

Адреса

БАЛАНС
на ____ 31 грудня ____ 200_4_ року

Форма №1

Код за ДКУД 1801002

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	–	15,0
первісна вартість	011	–	15,3
знос	012	–	(0,3)
Незавершене будівництво	020	42,3	17,0
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	2289,4	2206,3
первісна вартість	031	6992,5	7192,9
знос	032	(4703,1)	(4986,6)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	–	–
інші фінансові інвестиції	045	–	–

Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання

Довгострокова дебіторська заборгованість	050	–	–
Відстрочені податкові активи	060	147,1	193,7
Інші необоротні активи	070	–	–
Усього за розділом I	080	2478,8	2432,0
II. ОБОРОТНІ АКТИВИ			
Запаси:			
виробничі запаси	100	587,4	1008,9
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110	–	–
незавершене виробництво	120	–	–
готова продукція	130	176,8	254,4
товари	140	100,6	163,1
Векселі одержані	150	–	–
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	1360,4	1381,8
первісна вартість	161	1365,1	1393,5
резерв сумнівних боргів	162	(4,7)	(11,7)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	675,0	976,3
за виданими авансами	180	977,7	1037,0
з нарахованих доходів	190	–	–
із внутрішніх розрахунків	200	–	–
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	87,3	–
Поточні фінансові інвестиції	220	–	–
грошові кошти та їх еквіваленти:			
у національній валюті	230	56,1	9,6
в іноземній валюті	240	0,2	0,2
Інші оборотні активи	250	9,7	11,5
Усього за розділом II	260	4031,2	4842,8
III. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	270	3,5	4,8
Баланс	280	6513,5	7279,6

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2		
1. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	300	2228,0	2228,0
Пайовий капітал	310	–	–
Додатковий вкладений капітал	320	–	–
Інший додатковий капітал	330	752,6	752,6
Резервний капітал	340	41,3	42,4
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	(1298,8)	(1277,8)
Неоплачений капітал	360	–	–
Вилучений капітал	370	–	–
Усього за розділом I	380	1723,1	1745,2

II. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНИХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ			
Забезпечення виплат персоналу	400	–	–
Інші забезпечення	410	–	–
	415	–	–
	416	–	–
Цільове фінансування	420	–	–
Усього за розділом II	430	–	–
III. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Довгострокові кредити банків	440	2432,9	1061,1
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	–	–
Відстрочені податкові зобов'язання	460	–	–
Інші довгострокові зобов'язання	470	32,0	–
Усього за розділом III	480	2464,9	1061,1
IV. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Короткострокові кредити банків	500	–	987,9
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	–	1150,0
Векселі видані	520	–	–
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	1432,1	1809,0
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	4,1	0,8
з бюджетом	550	33,1	191,8
з позабюджетних платежів	560	–	–
зі страхування	570	54,1	31,8
з оплати праці	580	145,0	177,9
з учасниками	590	–	–
із внутрішніх розрахунків	600	–	–
Інші поточні зобов'язання	610	657,1	124,1
Усього за розділом IV	620	2325,5	4473,3
V. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ			
Баланс	640	6513,5	7279,6

Керівник _____
(підпис)

Головний бухгалтер _____
(підпис)

Додаток
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3
(наказ Міністерства фінансів України від 31.03.99р. №87)

	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Підприємство _ВАТ _____	2005 01 01	
Територія _____	за ЄДРПОУ	00418053
Орган державного управління _____	за КОАТУУ	2325555100
Галузь _____ харчова промисловість _____	за СПОДУ	07794
Вид економічної діяльності _____	за ЗКГНГ	18221
Одиниця виміру: тис. грн.	за КВЕД	15.51.0
	Контрольна сума	

Звіт про фінансові результати
за 2004 р.

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	55520,8	52161,4
Податок на додану вартість	015	(8712,4)	(7640,7)
Акцизний збір	020	–	–
	025	–	–
Інші вирахування з доходу	030	–	–
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	46808,4	44520,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(44764,0)	(47555,0)
Валовий:			
прибуток	050	2044,4	2965,7
збиток	055	–	–
Інші операційні доходи	060	5327,2	6096,0
Адміністративні витрати	070	(937,1)	(1370,9)
Витрати на збут	080	(421,0)	(691,7)
Інші операційні витрати	090	(5526,4)	(6267,4)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	461,1	731,7
збиток	105	–	–

Доход від участі в капіталі	110	–	–
Інші фінансові доходи	120	0,4	0,7
Інші доходи	130	3,0	23,4
Фінансові витрати	140	(421,5)	(407,9)
Втрати від участі в капіталі	150	–	–
Інші витрати	160	(7,8)	(69,4)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	25,2	278,5
збиток	175	–	–
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(3,1)	(238,7)
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	22,1	39,8
збиток	195	–	–
Надзвичайні:			
доходи	200	–	–
витрати	205	–	–
Податки з надзвичайного прибутку	210	–	–
Чистий:			
Прибуток	220	22,1	39,8
Збиток	225	–	–

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	39873,8	33819,7
Витрати на оплату праці	240	2589,9	2496,9
Відрахування на соціальні заходи	250	970,6	956,3
Амортизація	260	322,0	347,9
Інші операційні витрати	270	1611,8	8103,2
Разом	280	45368,1	45724,0

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	1	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	–	–
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	–	–

Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	-	-
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	340	-	-

Керівник

_____ (підпис)

Головний бухгалтер

_____ (підпис)

Наукове видання

Алла Василівна ЧЕРЕП

ФІНАНСОВА САНАЦІЯ ТА БАНКРУТСТВО СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Навчальний посібник

Редактор Білокурский Сергій Петрович
Корректор Наследова Тетяна Анатоліївна
Компютерна верстка Василенко Людмила Геннадіївна
Дизайн обложки Сидоренко Марія Олексіївна

Підписано до друку 24.12.2005 р.
Формат 70 x 100 1/16. Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура NewtonС.
Умовн. друк. аркушів – 30,6 . Обл.-вид. аркушів – 23,63 .
Наклад 1000 примірників.
Замовлення №

Видавництво «Кондор»
Свідоцтво ДК № 1157 від 17.12.2002 р.
03057, м.Київ, пров. Польовий, 6,
тел./факс:(044) 456-60-82, 241-83-47